

Slovenski št. 10 v čebelar

letnik CXV – oktober 2013

ISSN 0350-4697



240 let
od smrti Antona Janše

140 let od ustanovitve
Kranjskega društva za umno čebelarstvo

115 let izhajanja glasila Slovenski čebelar

**Podelitev diplom
osmim čebelarskim mojstrom**

Ali 2,43 evra res ni nič?

Kakšen sublimator naj uporabim in kako?

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI



ČEBELARSTVO - IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME - TRGOVINA



VSE ZA OBNOVO PANJEV



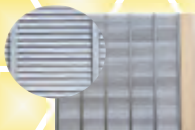
SATNIKI



TESTNA MREŽA



IZOLACIJSKA PENA



MATIČNA REŠETKA



SATNICE



ČEBELARSKE KEMIKALIJE



OJAČANA RAZSTOJŠIČA

IZDELUJEMO:

- hladno valjane satnice
- žične matične rešetke
- rogljičene satnike AŽ
- satnike LR, LR 2/3
- testne mreže
- plastična obešala
- plastična razstojišča
- kovinska razstojišča
- kožice 11 in 14 satne
- usipalnice lesene
- plastične odtočne pipe
- lovilce rojev-lesice
- smukalce za cvetni prah
- zaščitne obleke in rokavice
- čebelarске lopatke
- prečne zapore
- vijake za prečne zapore
- dvo in tro satne panjičke

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO PRIZNAMO 4% POPUST PRI GOTOVINSKEM NAKUPU NAĐ 50 EUR V NAŠI PRODAJALNI.

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

Delovni čas: od pon. do čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBLJENE V LASTNEM ČEBELARSTVU



ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

APIS M&D®

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: (01) 755 12 82, faks: (01) 755 73 52

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00-12.00
16.00-18.00

ob sobotah 9.00-12.00

apis.md@siol.net



AŽ-PANJJI 10-SATNI



TRIETAŽNI AŽ-PANJ



PREDELAVA VOSKA V SATNICE SAMO 0,88 EUR/KG



SATNIKI: AŽ-VRTAN, LEPLJEN, ZBIT LR-STANDARD LR 2/3



PRAŠILČEK AŽ 5- IN 7-SATNI



GRELNIKI ZA MED 179 EUR



KAKOVOSTNA RSF-TOČILA



STANDARDNI LR-PANJ IN DVOTRETINJSKI LR-PANJ



ZICA ZA SATNIKE 250 g RSF 4,8 EUR 250 g CINK 2,5 EUR

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,88 EUR/kg. ■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Odkupujemo vosek do 5,5 EUR/kg. ■ Z veljavno čebelarško izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 EUR (z izjemo izdelkov v akciji). Popusti se ne seštevajo.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

PRIZNANO VZREJALIŠČE ČEBELJIH MATIC DEBEVEC

Cenjene stranke obveščamo, da smo se preselili na Opekarsko 16 na Vrhniki.



UVODNIK



Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

Področje izobraževanja je ena izmed temeljnih in osnovnih dejavnosti ČZS. V zadnjih letih smo v naši krovni organizaciji sprejeli vrsto ukrepov, ki zvišujejo raven čebelarstva v Sloveniji in povečujejo njegovo kakovost. Če omenim še čebelarstvo knjižnico Janeza Goličnika, smo slovenski čebelarji brez dvoma v vrhu evropskega in svetovnega čebelarstva. Vsi, ki se ukvarjamo z izobraževanjem čebelarjev, se zavedamo, da samo sistemsko urejeno področje omogoča čebelarjem tak servis, kakršnega potrebujejo in pričakujejo. Avgusta letos pa smo na področju izobraževanja stopili še stopnico višje. Zadnji kamenček v zgodovini slovenskega čebelarstva je razglasitev prvih čebelarskih mojstrov v okviru pogojev in pravil, ki jih opredeljuje slovenska zakonodaja. V Sloveniji potekajo mojstrski izpiti za različna področja od leta 2000, zdaj že za 52 različnih mojstrskih nazivov. Kot zadnji se je mojstrskim izpitom pridružil izpit za čebelarskega mojstra, saj je bilo izobraževanje za ta naziv prvič organizirano leta 2012.

Osem kandidatov je 22. avgusta 2013 na sedežu ČZS opravljalo še zadnje dejanje v postopku pridobivanja naziva – praktični del izpita za čebelarskega mojstra. Vsi kandidati so pred strokovno komisijo prikazali svoje mojstrske spretnosti in znanje ter si s tem zasluženo pridobili naziv čebelarski mojster oziroma čebelarska mojstrica. Za slovensko čebelarstvo je bil to izjemen in zgodovinski dogodek, vsem kandidatom oz. novim čebelarskim mojstrom pa ob tem iskreno čestitam.

Že prej so kandidati uspešno opravili izpite iz čebelarske teorije ter iz poslovno-ekonomskega in pedagoško-andragskega dela. Svoja praktična znanja so kandidati dokazovali v dveh delih: z mojstrskim izpitnim delom in delovnim preizkusom.

Na izobraževanje za pridobitev mojstrskega naziva se je do zdaj prijavilo 15 kandidatov (preostalih sedem kandidatov je še v postopku pridobivanja mojstrskega naziva). Interes za pridobitev naziva čebelarski mojster je sicer veliko večji, saj so ga potencialni kandidati izrazili bodisi na posvetovalnih sestankih na ČZS bodisi v neformalnih pogovorih. Po moji oceni je med slovenskimi čebelarji vsaj 10 odstotkov potencialnih kandidatov.

Mojstrski izpit obsega štiri dele: strokovnoteore-

UVODNIK

Aleš Rodman	305
OHRANIMO ČEBELE	307
ODMEVI	307
ČEBELARSKI MOJSTRI	309
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Vlado Auguštin: Prezimovanje čebeljih družin v medišču	314
Dr. Maja Smodiš Škerl: Čebelji fitness – vplivi krmljenja na čebelje družine (VI. del)	316
Dr. Peter Kozmus: Ukrep menjava čebeljih matic v letu 2013	317
Franc Šivic in Vlado Auguštin: Novice iz sveta	318
IZ PRAKSE ZA PRAKSO	
Milan Zupanc: Uničenje varoj s sublimacijo	320
DELO ČEBELARJA PO MESECIH	
Franc Podrižnik: Čebelarjeva opravila v oktobru	322
VETERINARSKI NASVETI	
Mag. Lidija Matavž, dr. vet. med.:	
Jesensko zdravljenje čebel z varozo	324
VPRAŠANJA IN ODGOVORI	325
ZGODOVINA ČEBELARSTVA	
Zaslužni prof. dr. Andrej Šalehar:	
Prvo v slovenščini tiskano poročilo o čebelarstvu	326
DOGODKI IN OBVESTILA	327
OBVESTILA ČZS	330
MALI OGLASI	337
OSMRTNICE	340

INDEX

EDITORIAL

Aleš Rodman	305
SAVE THE BEES	307
RESPONSES	307
BEEKEEPING MASTERS	309
FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	
Vlado Auguštin: Overwintering of Honeybee Colonies in Honey Chamber	314
Maja Smodiš Škerl, DSc: Bee's Fitness – The Influence of Feeding on Honeybee Colonies (Part VI)	316
Peter Kozmus, DSc: Measure Replacement Honeybee Queens in the Year 2013	317
Franc Šivic and Vlado Auguštin: World News	318
PRACTICAL ADVICE FOR PRACTICAL USE	
Milan Zupanc: Destruction of Varroa Mites by Sublimation	320
BEEKEEPER'S WORK THIS MONTH	
Franc Podrižnik: Beekeeper's Chores in October	322
VETERINARY ADVICE	
Lidija Matavž, MSc, DVM:	
Autumn Treatment of Bees With Varroosis	324
Q&A	325
HISTORY OF BEEKEEPING	
Prof. Emer. Andrej Šalehar, DSc: First Printed Report on Beekeeping in Slovenian Language	326
NEWS AND EVENTS	327
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	330
SMALL ADS	337
OBITUARIES	340

Fotografija na naslovnici: Čebela leti na smreko (*Picea abies*).

Foto: Tanja Višnjar

tični, praktični, poslovodno-ekonomski in pedagoško-andragoški del. Posamezni deli mojstrskega izpita so razdeljeni na več izpitnih enot, opravljajo pa se v skladu z izpitnim katalogom za posamezni mojstrski naziv oz. del mojstrskega izpita. Posamezne izpitne enote lahko kandidati opravljajo v različnih izpitnih rokih. Z izpitnim katalogom je določeno tudi zaporedje opravljanja izpitov. Praviloma mora kandidat pred začetkom praktičnega dela uspešno opraviti strokovnoteoretični del, poslovodno-ekonomski in pedagoško-andragoški del mojstrskega izpita pa lahko opravlja po poljubnem vrstnem redu. Vse izpitne obveznosti morajo kandidati opraviti v roku treh let od vpisa, povprečno pa kandidati pridobijo naziv čebelarji mojster v enem letu.

Mojstrski izpitni del kandidati začnejo že meseci ali dva pred končnim izpitom, ko oddajo svoj predlog mojstrskega izpitnega dela za obvezno in izbirno nalogo, ki ju izvajajo v svojem čebelnjaku ob nadzoru člana izpitnega odbora. Ko v svojih čebelnjakih uspešno izvedejo mojstrsko izpitno delo, na Čebelarji zvezi Slovenije opravljajo še delovne preizkuse z zagovorom.

Z razglasitvijo prvih čebelarjskih mojstrov v zgodovini slovenskega čebelarstva je pravzaprav poplačan trud, ki smo ga na ČZS za pridobitev te kvalifikacije vložili v zadnjem desetletju. Sam sem si za to prizadeval od jeseni 2007, ko je bila na CPI vložena pobuda za pridobitev novega poklica. V začetku je bilo veliko nasprotovanj, premagati je bilo treba številne ovire, vendar je na koncu zadovoljstvo zelo veliko.

Pri pripravi izpitnega kataloga je bilo od vidnih slovenskih čebelarjev slišati tudi medklice, češ, »kaj bomo delali nekaj na novo, pogledjmo, kaj imajo v Avstriji, pa dajmo to prepisat«. Sam imam o tem drugačno mnenje. Hvala bogu, da od avstrijskega sistema nismo prepisali niti ene črke, saj nam tako v prihodnje nihče ne bo mogel očitati, da gre za ponaredek oz. plagiat ipd. Iz zgodovine se lahko naučimo, da so bili slovenski čebelarji vedno zelo umni in da so svoje znanje širili v tuje dežele. Želim si, da bi bilo tako tudi dandanes. Pridobivanje naziva čebelarji mojster in priprave na to lahko oživijo čebelarstvo šola Antona Janše, v katero se bodo lahko vpisovali tudi kandidati iz drugih držav. Po mojem mnenju nam bo to uspelo, če bomo vzpostavili sistem šolanja kandidatov in če bomo zagotovili tudi ustrezno kakovost.

Na tem mestu naj se za pomoč zahvalim vsem institucijam, ki so sodelovale pri nastajanju standarda in kataloga, še posebej direktorju Centra RS za poklicno izobraževanje g. Elidu Bandlju, kajti zelo kmalu po prevzemu tega položaja nam je prižgal zeleno luč za izvedbo postopkov, potem pa je vse steklo gladko. Prav tako naj se zahvalim zaposlenima v CPI Anici Justinek in Majdi Stopar za podporo pri pripravi standarda in kataloga znanj za čebelarstvo

ga mojstra ter za izvedbo vseh potrebnih opravil. Posebne zasluge za izvedbo ima tudi Obrtno-podjetniško zbornica Slovenije, predvsem ga. Darja Mlakar in ga. Jasmina Vučajnk.

Postati čebelarji mojster pomeni nekaj več. Pridobitev naziva mojster je za posameznika osebni uspeh, izpolnitev življenjskih ciljev ter končanje procesa uspešnega izobraževanja. Najpomembnejše za mojstra pa je, da zna organizirati svoje delo in delo sodelavcev, da zna svoje znanje in spretnosti prenašati tako nanje kot tudi na učenca. Ne nazadnje je za vsakega čebelarja, ki si pridobi ta naziv, to tudi posebna čast.

Čeprav so si prvi kandidati pridobili naziv čebelarji mojster, proces še ni končan, in to iz več razlogov. Prvi čebelarji mojstri so kot prve lastovke, ki še ne pomenijo pomladi. Oznanjajo pa, da ta prihaja. Celoten proces je bil izveden prvič, zato bo v prihodnje gotovo boljši. Prepričan sem, da bomo k mojstrskim izpitom pritegnili veliko čebelarjev tako iz domovine kot iz tujine.

Za čebelarje, ki so izkazali resen namen za tovrstno izobraževanje, smo pripravili in izvedli priprave na mojstrski izpit, ki so sicer neobvezne. Po mnenju kandidatov se je izkazalo, da so priprave kakovostne, koristne in potrebne za pristop k izpitu, saj so nekakšna nadgradnja dozrajšjega izobraževanja. Pripravo kandidatov za pristop k mojstrskim izpitom lahko poimenujemo »šola Antona Janše«. Naj omenim, da so priprave samoplačniške, prav tako kot tudi vse drugo in mojstrski izpit v celoti. Celoten strošek, skupaj s potnimi stroški je posameznega kandidata znašal do 3500 EUR.

Po moji presoji imajo čebelarji mojstri tudi nekatere obveznosti. Po eni strani imajo veliko mojstrskega znanja in spretnosti, po drugi strani pa med čebelarji primanjkuje ljudi, ki bi posredovali nova znanja in izkušnje. Vsak čebelarji mojster je specialist na določenem področju, bodisi da gre za vzrejo matic, pridobivanje matičnega mlečka, pridelavo medenih pijač itd. Od mojstrov pričakujem, da se bodo kot novi predavatelji dejavno vključili v izobraževalni proces na ČZS. Prav tako so vedno dobrodošli novi pisci člankov za Slovenskega čebelarja, k temu pa smo nove mojstre že povabili. Ne nazadnje imamo tudi čebelarstvo krožke in za krožkarje je treba zagotoviti nove mentorje.

Kot sem dejal na začetku, je izobraževanje ključnega pomena za uspešno in učinkovito čebelarjenje. Veliko dela je bilo opravljenega, da smo dosegli zdajšnjo raven. Dela na tem področju ne bo nikoli zmanjkalo. Če hočemo biti najboljši, si moramo za to nenehno prizadevati.

Naj končam s starim kitajskim pregovorom, ki pravi: »Učenje je kot veslanje proti toku: če ne napreduješ, greš nazaj.«

Mag. Aleš Rodman, podpredsednik ČZS in predsednik komisije UO ČZS za izobraževanje

Vrt medovitih rastlin v Zgornjih Hočah

V okviru akcije »Ohranimo čebele« je ČZS januarja letos objavila razpis za zasaditev vrta medovitih rastlin. Na njem sta bila izbrana tudi ČD Alojz Greif Hoče in čebelarški krožek pri OŠ Dušana Flisa Hoče oz. podružnici Reka - Pohorje. Učenci so skupaj s čebelarji ustvarili čudovit vrt medovitih rastlin, tako da je ta postal turistična znamenitost kraja.

Pomlad je bila na tem območju izjemno deževna, zato je bilo hribovito zemljišče težko pripraviti za zasaditev medovitih rastlin. Zaradi tega so vrt medovitih rastlin zasadili šele prve dni novega šolskega leta. Čebelarji ČD Alojz Greif Hoče so prekopali in očistili zemljišče pri podružnični šoli Reka - Pohorje, učenci pa so ob njihovi pomoči zasadili medovite rastline. Že dan pozneje (5. septembra) so pripravili slovesno odprtje vrta medovitih rastlin, prireditve pa so se udeležili krajevni funkcionarji ter številni krajani in čebelarji. Učenci so pripravili prisrčen kulturni program ter obljubili, da bodo vestno skrbeli za vrt medovitih rastlin. Pomoč pri širitvi njihovega vrta so jim ponudili tudi krajani Krajevne skupnosti Reka - Hoče (občina Hoče - Slivnica), ki so tedaj praznovali svoj krajevni praznik. Veliko označevalno obcestno tablo in tablice

z napisi rastlin je v okviru projekta promocije Slovenskega medu z zaščiteno geografsko označbo prispevala Zadruga za razvoj čebelarstva, saj je na tem območju veliko čebelarjev imetnikov SMGO označbe.

To je bil le eden izmed številnih dogodkov, ki potekajo ob 100-letnici organiziranega čebelarjenja v teh krajih. Vsekakor pa je dokaz, kaj je mogoče doseči, če čebelarji k promociji čebelarstva in ohranjanju čebel pritegnejo še lokalno skupnost, šolo in druge.

Romana Zatlner



Foto: Romana Zatlner

ODMEVI

Ali 2,43 evra res ni nič?



Čebelarstva zveza Slovenije je na pogajanjih z Ministrstvom za kmetijstvo in okolje (MKO) prvič v zgodovini dosegla, da smo čebelarji upravičeni do »subvencije« za gospodarsko škodo, ki so jo leta 2012 povzročile naravne nesreče (suša, pozeba ...). Tudi na tem področju smo namreč želeli biti enakopravni z drugimi kmetijskimi panogami, vendar za to nismo imeli zakonske podlage. Prejšnji minister g. Franc Bogovič nam je obljubil, da bo problem skušal urediti, mag. Dejan Židan pa je izpolnil obljubo svojega predhodnika ter skupaj s strokovnimi službami in na podlagi argumentacije ČZS dosegel, da so izplačila zakonsko mogoča. Verjemite, če na MKO ne bi bilo dobre volje, potem tega ne bi bilo. Poiskali so zakonsko podlago in z argumenti prepričali Ministrstvo za finance, da smo tudi čebelarji upravičeni do delnega povračila škode zaradi naravnih nesreč.

Metodologija izračuna celotne škode v čebelarstvu je bila zelo podobna kot pri drugih kmetijskih panogah in na tej podlagi je bil za ta namen določen skupni znesek 200.000 evrov. Ker gre za delno povračilo gospodarske škode, je bilo treba določiti prag, pri katerem je čebelar upravičen do pomoči. Tako je bilo določeno, da je moral imeti čebelar za priznanje gospodarske škode 30. junija 2012 v registru vpisanih vsaj 20 čebeljih družin in takih čebelarjev je v Sloveniji nekaj več kot 2000. Za čebelarje je torej prag za izplačila agencije 46 EUR na upravičenca, v preostalih kmetijskih panogah je ta prag 200 EUR na upravičenca. Izračun je na koncu pokazal, da je nadomestilo za gospodarsko škodo 2,43 evra na čebeljo družino.

Na ČZS smo prejeli veliko pripomb, češ da je zelo veliko birokracije in stroškov z oddajo vloge, da je ta znesek zelo majhen, da je sramoten in še kaj hujšega smo poslušali ...

Strinjam se z oceno, da je znesek razmeroma majhen, vendar se moramo vsi zavedati, da je v teh

kriznih časih iz državnega proračuna zelo težko dobiti vsak evro. In za čebelarje smo jih dobili 200.000, to pa je vendarle nekaj! Konec koncev je 2,43 evra skoraj 3 kg sladkorja na panj oziroma 25 odstotkov zimske zaloge, 2,43 evra na čebeljo družino je približno toliko, kot plačajo čebelarji pavšalisti z več kot 40 panji davka na panj, torej je 2,43 evra vendarle nekaj. Čebelar z 20 panji prejme 46 evrov – znesek res ni velik, vendar je to bolje kot nič. Vse doslej čebelarji za ta namen še nikoli nismo dobili NIČESAR! In kakšna naj bi bila »grozna« birokracija, s katero se mora ukvarjati čebelar? Izpolniti mora osnovni list z osebni podatki, dokumentacijo zložiti v mapo, pravilno izpolniti ovojnico ter jo s priporočeno pošto poslati na naslov Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja. Njegov strošek je manjši od evra, časa pa tudi ne porabi več kot 10 minut. Zato ne vem, zakaj očitke, da je zelo veliko stroškov, dela in birokracije.

Posamej pa želim poudariti, da smo vsem tistim čebelarjem, ki naj bi imeli po podatkih iz centralnega registra čebelnjakov na dan 30. junija 2012 pravilno vpisanih vsaj 20 čebeljih družin (seznam teh nam je posredovala služba za registracijo živali oz. čebel pri MKO), poslali vso potrebno dokumentacijo z izjavo, ki jo je podpisal predsednik ČZS. Če komu te dokumentacije nismo posredovali, to ni bila to napaka ČZS, temveč posledica

tega, da imena tega čebelarja ni bilo na seznamu, ki smo ga prejeli iz registra čebelnjakov.

Po mojem mnenju bi v teh težkih časih morali biti zadovoljni, da smo del sistema, da nam je država priznala škodo zaradi naravnih nesreč, sicer pa vsak evro prav pride. Glede na razmere sem osebno zadovoljen tudi z 2,43 evra na čebeljo družino. Ministrstvu za kmetijstvo in okolje se zahvaljujem, da je prisluhnilo našim zahtevam po enakopravni obravnavi ob morebitnih naravnih nesrečah. Če sem konkreten, nas tokrat zakonsko niso obravnavali enakopravno, saj povračilo škode za čebelarje ni zakonsko urejeno. MKO je obljubilo, da bomo čez zimo skupaj pripravili tudi zakonsko podlago, tako da bo položaj kmetijcev in čebelarjev v prihodnje tudi na tem področju izenačen.

Najbolj si želim, da v prihodnje ne bi bilo naravnih nesreč in da tovrstne pomoči ne bi potrebovali! Naj končam z vprašanjem, ali res nihče ne zna več biti za nič hvaležen in reči HVALA. Sam lahko rečem HVALA ministroma Francu Bogoviču in Dejanu Židanu ter njunima ekipama, pa ne HVALA za 2,43 evra, temveč za to, da so pristojni končno spoznali, da naravne nesreče povzročajo škodo tudi čebelarjem in da smo tako na tem področju postali enakovredni z drugimi kmetijskimi panogami! NAJ MEDI!

Boštjan Noč, predsednik ČZS

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNICE
 ☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com



PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV
 CEDILA
 KADILNIKI
 ZAŠČITNA OPREMA
 PANJI IN OPREMA
 SATNICE
 OSTALO ČEBELARSKI
 PRIPOMOČKI

**Odkupujemo
čebelji vosek
6,00 EUR/kg**

**NUDIMO
IZDELAVO
SATNIC
IZ VAŠEGA VOSKA**

URNIK:
 pon-pet 8.00-11.30
 12.30-17.00
 sob ZAPRTO

**10%
POPUSTA NA
SATNIKE IZ
ZALOG**

ZABOJNIKI ZA
PREVOZ AŽ IN LR
PANJEV PANJEV

**ČRPALKA ZA MED
230V ALI 380V**

**KOMORA ZA
SEGREVANJE
MEDU IN
SUŠENJE
CVETNEGA
PRAHU IN
SADJA**

**OBISČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET**

**MEŠALNIK ZA
KREMNI MED**

**PANJI
LR 1/1 IN LR 2/3
TER POSAMEZNI DELI
LR PANJEV**

**IZDELUJEMO:
-PRAŠILČKE: 3S,
4S, 5S, 7S
-PANJE AŽ: 9S, 10S,
po naročilu 11S, 12S
-PANJE AŽ 3E 9S,
10S, po naročilu 11S,
12S**

**EMBALAŽA ZA MED:
-STEKLENA
-PLASTIČNA
-KARTONSKA
-POKROVČKI**

**NAROČENO
POSLEJMO
TUDI PO
POŠTI**

308

SLOVENSKI ČEBELAR 10/2013 LETNIK XV

Podelitev diplom osmim čebelarским mojstrom

Na letošnjem obrtnem sejmu je Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije 14. septembra podelila mojstrske diplome, med drugim tudi osmim novim čebelarским mojstrom. Diploma, ki so jo prejeli, je potrdilo, da so njihovi izdelki in storitve odlični, saj so posledica njihovega poznavanja stroke ter spleta širših znanj, potrebnih za uspešno opravljanje dejavnosti. Novi mojstri so to dosegli z dlje časa trajajočim izobraževanjem in uspešno opravljenimi številnimi izpitnimi nalogami, katerih skupni strošek je znašal med 3000 do 3500 EUR. Slavnostne podelitve mojstrskih diplom so se med drugimi udeležili tudi Stanko Stepišnik, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo, dr. Jernej Pikalo, minister za izobraževanje, znanost in šport, ter Boštjan Noč, predsednik ČZS. V ČZS smo veseli, da je kandidatom uspelo opraviti obsežne priprave in zahtevne izpite ter si pridobiti naziv čebelarским mojster. Zdaj je pred kandidati že nov izziv, tj., da v prihodnje z nenehnim učenjem obnavljajo in še poglobljajo doseženo raven čebelarškega znanja ter da to znanje kot izvajalci izobraževanja prenašajo na druge čebelarje. Vse mojstre ter člane zaključne izpitne komisije smo prosili, naj ob tej priložnosti povedo nekaj besed.

MB

Ksenija Dremelj, Šmartno pri Litiji



Pridobiti naziv mojster je lep uspeh, a hkrati težavna naloga, saj je za to potrebnega veliko truda in znanja. Za naziv mojstra sem se odločila tudi zato, da si pridobim višjo strokovno izobrazbo. Mojstrica sem želela postati, ker imamo doma čebele in vzrejamo matice.

Delo pri čebelah me veseli in sprošča, zato sem želela svoje znanje še nadgraditi. Izobraževanje je potekalo na različnih koncih Slovenije. Začeli smo s pripravi na izpit iz ekonomije, sledila je priprava na izpit iz pedagoško-andragoških vsebin. Strokovna izobraževanja so potekala o različnih dejavnostih čebelarstva, kot so: vzreja matic, matični mleček, cvetni prah, medene pijače, propolis, čebelji vosek, gozdno medenje, medovite rastline, bolezni čebel, zakonodaja ... Pri vsakem izobraževanju sem pridobila nekaj novega znanja in koristne informacije, te pa mi bodo v prihodnje gotovo koristile pri mojem delu v čebelarstvu.

Na izpiti smo morali pokazati veliko znanja in spretnosti, zato sem zelo ponosna na to, da sem postala čebelarška mojstrica. Pri tem mi je bil v veliko oporo in spodbudo mož. Preden sem se odločila, da postanem čebelarška mojstrica, sem mislila, da bodo izpiti lažji. Zdaj, ko so izpiti uspešno končani, je moj trud poplačan.

Janez Dremelj, Šmartno pri Litiji



Že kar nekaj časa sem razmišljal, da bi postal čebelarским mojster. S čebelami se ukvarjam že od otroštva. Znanje sem od očeta pridobil v domačem čebelarstvu. V zadnjih letih sva z ženo čebelarstvo precej povečala. Moja osrednja dejavnost je vzreja matic. Prav zaradi povečanja čebelarstva sem želel tudi z izobrazbo stopiti stopničko više in se ob tem še kaj novega naučiti.

Na izpite smo se pripravljali teoretično in praktično. Izobraževanja so bila zanimiva, saj kljub praksi vedno zveš kaj novega. Med šolanjem sem ugotovil, da se res učimo vse življenje, saj je veliko zanimivih podatkov, za katere se v svoji čebelarški praksi sploh nisem zanimal, zdaj pa se mi odpirajo vedno nova vprašanja. Glede praktičnega dela pri čebelah se bom še naprej držal načela: »Poslušaj vse, naredi pa po svoje.« Pisna izpita iz ekonomskega in pedagoško-andragoškega dela smo opravljali v prostorih Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, drugega tudi praktično. Strokovni del izpita je vseboval mojstrsko izpitno delo (pisno) in praktični del v lastnem čebelnjaku. Zaključni praktični izpit je potekal na ČZS in v čebelnjaku. Na koncu je sledil še zagovor.

Kot kandidat za čebelarškega mojstra sem ob vpisu pričakoval, da bo vse skupaj lažje. Največ težav mi je povzročalo pomanjkanje časa, saj je veliko stvari potekalo med čebelarško sezono, še posebej praktični del. Zdaj, ko so vsi izpiti uspešno končani, sem seveda zadovoljen in tako je zbledela tudi nejevolja zaradi tega, ker nisem vedel, ali naj v roke vzamem knjigo ali naj grem k čebelah. Moj cilj izpred dveh let je dosežen. Želim si, da mi bo naziv čebelarским mojster čim večkrat koristil. Pridobil pa sem tudi nekaj znanja, ki ga bom koristno uporabil, saj moja družina živi od čebelarstva. V veselje mi je tudi to, da sem spoznal nov krog čebelarjev – sošolcev čebelarških mojstrov, predvsem pa to, da smo v dveh letih druženja postali pravi prijatelji. Vsem preostalim kandidatom za mojstre želim, da uspešno opravijo vse izpite.

Janez Markič, Naklo



Naša življenja velikokrat vodijo življenjska naključja, ta pa so tudi mene privedla v čebelarstvo. Čeprav sem se vse življenje srečeval s čebeljimi pridelki in dobrinami in z njimi živel, sem se začel bolj zanimati za čebelarstvo šele po letu 2000. Do



Foto: MB

Utrinek z usposabljanja za čebelarstvo, julij 2012

tedaj sem imel že nešteto živali, in ker sta mi v prazne panje priletela dva roja, sem se odločil, da jima bom namenil več pozornosti. Sprva so bile čebele v mojem življenju nekakšna dodatna, sprostitvena dejavnost. Rešile so me tudi iz nekaterih težav. Kot večina čebelarjev sem se tudi sam spraševal, kako s čebelami izboljšati domačo ekonomijo. Zato sem obiskoval različna predavanja izkušenih čebelarjev in se vključeval v različna izobraževanja. Postopno sem postal senzorični pokuševalec medu, nato terenski svetovalec in zdaj še čebelarji mojster.

Redno sem se udeleževal predavanj, ki so bila zelo dobro organizirana, največkrat med vikendom, torej petek, sobota in nedelja, ter zbiral gradivo, ki smo ga dobili na predavanjih in po njih. Vsekakor moram pohvaliti organizacijo šolanja, predvsem vodjo izobraževanja in usposabljanja g. Marka Borka, ki je za nas pripravil urnike, teme in lokacije predavanj ter nas o vsem obveščal. Vse teme predavanj so me zelo zanimala, saj sem imel že kar nekaj izkušenj, vsebini pa prisluhneš predvsem zaradi želje, da bi svojo prakso tako praktično kot teoretično še izboljšal.

Pisni izpiti iz teorije so potekali v prostorih Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije v Ljubljani, pod budnim nadzorom ge. Jasmine Vučajnk in ge. Suzane Kljun. Nekaj odgovorov je bilo treba samo obkrožiti, pri nekaterih pa smo morali sami napisati odgovore, vendar mislim da brez prakse in znanja, pridobljenega na predavanjih, ne bi bilo mogoče zbrati dovolj točk. Razmeroma zahtevna vprašanja so zahtevala znanje in nedvoumne odgovore, približno tako kot na maturi. Seveda smo za naziv mojstra, kot zahteva izpitni katalog, morali več čebelarskih spretnosti tudi praktično pokazati pred izpitno komisijo.

Zadovoljen sem, da mi je mojstrski naziv uspelo pridobiti v prvem roku, saj ni bilo tako preprosto, še posebej, če pomislim, koliko je bilo zanimanja za ta naziv v začetku in koliko kandidatov nam je uspelo pridobiti naziv. Ponosen sem, da sem lahko vsa neformalna izobraževanja uporabil kot pomoč in jih potrdil v formalnem izobraževanju, predvsem pa mi je v veselje, da smo prvi mojstri po slovenski za-

konodaji. To je velik dosežek predvsem za ČZS, ki ji je to uspelo organizirati, zato želim, da bi ta program zaživel čim bolj množično tudi med čebelarji. Ker sem po izobrazbi elektroinženir, je po mojem mnenju v čebelarstvu še veliko možnosti za razvoj uporabe tehnike in elektronike. Prepričan sem, da je mogoče na številnih področjih olajšati oz. skrajšati delo in ne nazadnje tudi stroške, še zlasti z nadzorom čebeljih družin, kakršnega omogoča elektronika, kajti le tako bomo lahko pravočasno ukrepali za doseg želenih ciljev – večjih količin čebeljih pridelkov.

Štefan Šemen, Lipa



S čebelarstvom se ukvarjam profesionalno. Pridobitev mojstrskega naziva je bil zame osebni izziv, strokovna nadgradnja in pridobitev teoretičnih temeljev za prihodnje inovativno delo na področju čebelarstva. Priprave so bile zelo zahtevne, strokovne in temeljite. Komisija je od kandidatov pričakovala veliko aktivnost, sodelovanje in samo-iniciativnost. Pridobil sem veliko dodatnega znanja, to pa mi bo v prihodnje omogočalo še strokovnejše delo. Merila so bila postavljena zelo visoko. Na izpiti smo morali opravljati teoretični del, ki je bil v pisni in tudi ustni obliki, ter praktični del v obliki nastopov. Izpiti so bili zahtevni in nanje smo se morali dobro pripraviti. Na svoj dosežek sem ponosen. Motiviral me je za še nadaljnje strokovno izobraževanje.

Zoran Kmetič, Cerklje



Moj prvi stik s čebelami sega v leto 1986, ko sem kupil prvo čebeljo družino. O čebelah nisem vedel nič drugega kot to, da proizvajajo med in da pikajo. Kupil sem knjigo z naslovom Čebelarstvo. Čeprav je ta knjiga zelo kakovostna in čeprav sem jo večkrat prebral, mi marsikatera osnovna dejstva še vedno niso bila jasna. Največji korak v pravo smer pa sem storil leta 2000, ko sva z bratom v Škofji Loki obiskovala obširna predavanja g. Pavla Zdešarja. Nova teoretična znanja sem vedno skušal prenesti v svojo prakso, to pa je seveda velikokrat vse prej kot lahko. Tako sem izdelal nekaj različnih izvedb panjev, od velikoprostorninskih AŽ- do dvotretjinskih LR- panjev. Preizkusil sem tudi različne izvedbe dvomatičnega čebelarjenja. Zdaj po večini čebelarim z 11-satnimi dvotretjinskimi LR-panji, ki jih tudi izdelujem sam.

Zadnja leta sem spoznal, da moje čebelarsko znanje ne napreduje več, dobil sem občutek, da nekako stopicam na mestu. Takoj sem pomislil, da je usposabljanje za čebelarstvo priložnost

za korak naprej. Seveda so bili tudi pomisleki, npr. čemu mi bo mojstrski naziv, koliko to stane, koliko časa bom porabil za vse to ipd. Kljub temu me je želja po iskanju dodatnih znanj gnala, da sem stopil na to pot in mi ni žal.

Prva predavanja so se začela marca lani. Večina nas je najprej opravila izpit iz ekonomije. Čebelarški del usposabljanj se je začel aprila lani. Poudariti moram, da so organizatorji in predavatelji urnik prilagodili našim željam, tako da smo v aktivni čebelarški sezoni obdelali samo tiste vsebine, ki so nujno vezane na delo s čebelami. Preostala poglavja smo obravnavali v jesensko-zimskem semestru, ko smo imeli več časa. Letos smo poslušali še predavanja iz pedagoško-andragoškega dela ter opravili tudi izpit. Seveda sta bila poudarjena predvsem pridobivanje in preverjanje čebelarških znanj in spretnosti. Večina predavanj je potekala v prostorih ČZS, preostala pa na različnih lokacijah, primernih za posamezne teme. Pisni izpiti so potekali v prostorih Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije. Usposabljanje je bilo organizirano tako, da je bil zajet celoten spekter čebelarstva – od biologije čebele do pridobivanja čebeljih pridelkov, kot so med, cvetni prah, propolis, vosek, matični mleček in čebelji strup. Predavanja in delavnice so obsegala tudi predelavo čebeljih pridelkov v kreme, mila, sveče, satnice, vse do medenih pijač. Izobraževanje je potekalo v prijetnem ozračju, za to pa so poskrbeli tako predavatelji kot tudi slušatelji. Moje čebelarско znanje so najbolj poglobile številne razprave in izmenjave izkušenj. To so stvari, ki jih ni mogoče prebrati v nobeni literaturi. To je to, kar sem od izobraževanja pričakoval in tudi dobil. Odgovor na večkrat zastavljeno vprašanje, kaj sem z mojstrskim nazivom pridobil, je zame zelo preprosto: dodatna znanja in izkušnje.

Jani Hostnik, Šmartno pri Litiji



Za usposabljanje za čebelarškega mojstra sem se odločil z željo po pridobitvi praktičnih in strokovnoteoretičnih znanj na ravni, ki presega zgolj osnovno znanje čebelarstva in s tem povezanega pridobivanja osnovnih čebeljih pridelkov. Priprave na izpite je dobro organiziral g. Marko Borko, saj je uspešno uskladił prosti čas slušateljev in predavateljev. Priprave, ki so bile nujne za uspešno opravljanje izpitov, so po večini potekale ob koncih tedna. Obsežni in zahtevni izpiti so potekali v prostorih Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije pod strogim nadzorom izpitnih komisij, razen delovnega preizkusa, ki je potekal v kandidatovem čebelnjaku (demonstracija nalog iz mojstrskega izpitnega dela). Na svoj dosežek sem po eni strani ponosen, po



Foto: MB

Praktični del mojstrskih izpitov je potekal pri čebelnjaku.

drugi pa čutim osebno odgovornost, da bom dragoceno pridobljeno znanje obnavljal in dopolnjeval ter ga posredoval tako čebelarjem začetnikom kot tudi vsem drugim, znanja željnim čebelarjem.

Anton Žižek, Lenart



Čebelarški mojster sem želel postati zato, ker sem želel obogatiti svoje čebelarško znanje, da bi v prihodnosti lahko ustanovil in vodil podjetje, ki se bo ukvarjalo s čebelarstvom in apiterapijo. Morda bom kdaj postal celo predavatelj. Na izpite sem se začel pripravljati že veliko prej, saj sem v zadnjem desetletju obiskoval številna predavanja in delavnice tako doma kot tudi v tujini. Tako sem bil na neki način delno že pripravljen na izpite, ki sem jih zaradi tega zadovoljivo opravil z veliko manj truda, kot bi jih sicer. Sam sem se v zadnjem desetletju izobraževal predvsem o apiterapiji, izobraževanje za čebelarškega mojstra pa mi je dalo novo širino znanja, ki je drugače ne bi usvojil. Predelal sem tudi nekatere nove teme, katerim do zdaj nisem namenil dovolj pozornosti. Izpiti so bili precej zahtevni. Brez predznanja, ki sem ga pridobil kot čebelar in kot vodja fotografskega podjetja z več zaposlenimi, bi imel pri izpiti gotovo več težav. Na ta dosežek sem zelo ponosen in s pridom ga bom unovčil. Predvsem računam, da mi bo koristil pri življenjskem projektu, na katerega se pripravljam že nekaj časa. Urediti želim namreč park s poudarkom na samooskrbi čebel s cvetnim prahom tam rastočih rastlin, ki bodo ekološko gojene.

Aleksander Mikuš, Kamnik



Odločitev, da postanem čebelarški mojster, je padla predvsem zato, ker sem si želel pridobiti poglobljeno, sistematično podano in zaokroženo znanje o čebelarstvu. Predavanja so izvajali izkušeni predavatelji, specialisti na svojih področjih, zato mislim, da smo dobili potreben uvid v posamezne teme. Teoretični del je bil vedno primerno povezan s praktičnim delom. Izpiti, predvsem

strokovnoteoretični, so bili kar zahtevni in tudi pri praktičnih izpitih nam komisija ni gledala skozi prste. Na mojstrski izpit gledam kot na neko vmesno stopnjo, ki mi je pokazala, na katerih področjih se bom moral še dodatno usposobiti. Še bolj mi je postalo jasno, da je védenje, ki ga imamo o čebelah, le majhen drobec ter da smo in ostajamo večni vajenci v šoli velikega mojstra – Narave.



Foto: MB

Po razglasitvi rezultatov zaključnega izpita, 22. avgusta 2013

Janko Božič, predsednik izpitnega odbora



V veselje mi je bilo spremljati podelitev diplom novim čebelarim mojstrom. To ni bil samo slovesen zaključek postopka pridobivanja mojstrskega naziva osmih novih mojstrov, ampak tudi potrditev dela članov mojstrske komisije in še posebej prizadevanj g. Aleša Rodmana, da čebelarstvo izenačimo z drugimi mojstrskimi nazivi v Sloveniji. Komisija je ob pomoči g. Rodmana in občasno tudi ob pomoči drugih čebelarstvenih strokovnjakov oblikovala izpitni katalog, sodelovala pri dodatnem izobraževanju in izvedla strokovni del mojstrskih izpitov. Kandidati so morali pokazati zadostna strokovnoteoretična znanja, izpolniti izpitno delo s podatki iz svojega čebelarstva in na koncu uspešno opraviti tudi praktični preizkus. Med pomembnejšimi deli preverjanja znanja kandidatov je bilo sodelovanje nekaterih članov mojstrske komisije pri preverjanju izvajanja mojstrske naloge na čebelarstvih kandidatih. Osebnostno smo spoznavali resnično mojstrstvo posameznih kandidatov, hkrati pa smo jih tudi usmerjali v izboljšanje njihove prakse. Ves postopek dela z novimi mojstri je pripomogel h krepitvi njihovega znanja in sposobnosti ter obogatil tudi izkušnje članov izpitne komisije. Za vsakega od novih mojstrov je značilen specifičen razvojni potencial, ki bo vodil ne samo njihova čebelarstva, ampak po mojem prepričanju tudi razvoj drugih čebelarjev, saj bodo ti ob njihovi pomoči pridobivali nova znanja in izkušnje. Člani izpitne komisije moramo spodbuditi ta pretok znanja, prav tako pa tudi iskanje novih znanj v praksi, saj bo vse skupaj vodilo v dopolnjevanje in posodabljanje mojstrstva v čebelarstvu. Še enkrat čestitke vsem novim mojstrom!

Peter Kozmus, član izpitnega odbora



Člani izpitnega odbora smo pozimi 2012 in spomladi 2013 sodelovali pri izvedbi teoretičnega izobraževanja mojstrskih kandidatov. Vzporedno s tem smo v prostorih Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije pripravljali izpitne pole in druge obrazce, bodisi za nadzor mojstrskih kandidatov pri spremljanju izpitnega dela bodisi za končni mojstrski praktični preizkus. Člani izpitne komisije smo nadzirali kandidate pri izvajanju mojstrskih izpitnih del v njihovih čebelarstvih ter pri tem ugotavljali njihovo praktično znanje o čebelarstvu. Poleg tega smo člani komisije določili tudi naloge za končni mojstrski izpit ter sodelovali pri zagotavljanju čebeljih družin in druge opreme, potrebne za izvedbo teh izpitov. Poleg nadzora pri izvajanju nalog v okviru zaključnega mojstrskega izpita so morali vsi kandidati opraviti tudi ustne zagovore, na podlagi katerih smo določili njihove končne ocene. Ves čas nam je pri delu pomagala Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, saj je usmerjala naše delo in nam na podlagi svojih izkušenj dajala napotke.

Na preverjanjih so se kandidati povprečno dobro izkazali, to pa dokazuje njihovo resnost in voljo, da si pridobijo novo znanje. Seveda se kandidati med seboj tudi razlikujejo. Nekateri so vedoželjni, tako da sami iščejo znanje in ga v praksi tudi preizkušajo, drugi pa se nekoliko bolj oklepajo svojih praks, zato jih je bilo treba pri pridobivanju novih znanj nekoliko bolj spodbujati. Sam sem zelo vesel, da smo pridobili osem novih mojstrov čebelarstva, z vidika člana izpitne komisije pa me veseli, da smo začeto delo privedli do konca. Verjamem, da so si kandidati v procesu izobraževanja pridobili določeno znanje s področja čebelarstva in da bodo zaradi tega pri svojem delu učinkovitejši in uspešnejši. Pri tem jim želim čim več uspeha. Upam, da se bodo kandidati tudi zaradi pridobljene stopnje izobrazbe pogumneje lotili izobraževanja preostalih čebelarjev ter na ta način med čebelarji širili svoje preizkušene prakse in pridobljeno znanje, saj bi bil to gotovo tudi korak k napredku celotnega čebelarstva.

Norbert Jedlovčnik, član izpitnega odbora



Program izobraževanja čebelarstvenih mojstrov nujno zahteva dopolnitve. Nesprejemljivo je, da mora čebelarstveni mojster do podrobnosti poznati VSE podrobnosti v zvezi z medenimi pijačami, ni pa mu treba poznati pojavov alergije in tudi ne vpliva čebeljih pridelkov, čeprav jih čebelarji pridelujejo in prodajajo v veliko večji količini kot pijače.

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije je izpitne roke razpisala na podlagi vsebinskega programa in pravilnika. Do roka je naloge oddalo osem kandidatov, vsi pa so tudi uspešno opravili izpit. Kot član komisije sem v konkretnem postopku dobil kopije poslanih nalog in za vsako napisal pripombe. Na podlagi pripomb članov komisije so bile naloge poslane kandidatom v dopolnitev, nekaterim celo večkrat. Poleg vsebinskih pomanjkljivosti so bili napačni tudi naslovi nalog, saj ti niso bili usklajeni s programom obveznih niti izbirnih vsebin. Pred izpitom je komisija dobila na vpogled dopolnjene naloge. Kandidati so pripombe upoštevali, naloge občutno izboljšali ter jih vsebinsko še razširili. Po mojem mnenju je v pripravah kandidatov izostalo orientacijsko sporočilo o pričakovanem obsegu mojstrske naloge, saj so se končni izdelki zlasti po obsegu precej razlikovali od prvih predlogov. Vsi so se zelo trudili, da bi bile naloge čim boljše, objektivne in brez balasta. Tu in tam je nekoliko šepala slovenščina.

Z več vidikov smo po enotnih merilih ocenili teoretični del naloge ter zadnji, praktični del. Za vsakega kandidata smo za praktični del odprli poseben ocenjevalni list, na katerem smo ga ocenili po sprejetih enotnih merilih (stanje njegovega čebelarstva in praktično delo v kandidatom čebelnjaku oz. na stojšču). Na posebnem sestanku je komisija sešela točke, ki jih je kandidat dosegel na vseh ocenjevalnih listih, in o dosežkih obvestila kandidate.

Za slovenske čebelarje sta šolanje mojstrov ter prva generacija čebelarskih mojstrov lep uspeh in velika spodbuda. Dobili bomo verjetno nekaj novih mentorjev krožkov, pa tudi nekaj novih predavateljev. Končni vtis pa je, da je treba za mojstrski naziv vložiti kar precej energije, študirati literaturo in čebelariti napredno.

Jasmina Vučajnk, strokovna sodelavka IC OZS za mojstrske izpite



Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije izvaja mojstrske izpite od leta 2000. V sredini leta 2011 se je drugim mojstrskim nazivom kot 52. pridružil še naziv čebelarski mojster, prvi kandidati za pridobitev tega naziva pa so se vpisali v letu 2012. Trinajstletne izkušnje izvajanja mojstrskih izpitov so nam prav gotovo koristile, da smo prve izpite za čebelarske mojstre izvedli gladko in na visoki strokovni ravni. Mojstrski izpiti so sistemsko postavljeni enotno na srednjo strokovno raven zahtevnosti, zato morata biti med različnimi mojstrskimi nazivi primerljivi tudi izvedba izpitov in raven izkazanega znanja. Osnovo za delo pri pripravah in izvedbi mojstrskih izpitov določajo obrtni zakon, zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju,



Podelitev mojstrskih diplom, 14. septembra 2013

Foto: Eva Mihelič

zakon o splošnem upravnem postopku ter pravilnik o mojstrskih izpiti. Obseg in vsebino znanj določajo izpitni katalogi, ki jih je za vsak del mojstrskega izpita sprejel Strokovni svet RS za poklicno izobraževanje. Čeprav je v izpitnih katalogih zapisano, kako izpiti potekajo in katero znanje ter kompetence morajo kandidati na posameznih izpiti pokazati, je za dejansko izvedbo izpitov potrebnega še veliko dela. Na Obrtno-podjetniške zbornice smo se s člani izpitnega odbora za naziv čebelarski mojster in predstavnikom ČZS kar nekajkrat sešli na povsem operativnih sestankih, so se pripravljala izpitna vprašanja, izpitne pole za strokovno-teoretične predmete, izpitne naloge za praktične izpite ter izpitna dokumentacija (ocenjevalne liste za vsako izpitno enoto, navodila kandidatom za opravljanje mojstrskega izpita, obrazce, poročila, zapisnike izpitov itd.). Veliko dela so člani izpitnega odbora opravili tudi doma s svojimi strokovnimi prispevki, predlogi, ocenami kandidatovih praktičnih nalog, ocenjevanjem izpitnih pol itd. Da so se izpiti udeležili, je skrbela tudi naša strokovna služba za mojstrske izpite, ki je vse skupaj usklajevala, dajala vso strokovno podporo in na podlagi primerov dobrih praks pri drugih mojstrskih nazivih zagotavljala, da so izpiti po zahtevnosti primerljivi z izpiti na drugih strokovnih področjih.

Verjamem, da je pridobitev naziva mojster za vsakega posameznika velik uspeh ter izpolnitev zelo pomembnega življenjskega cilja, hkrati pa je mojstrstvo pomemben kamenček v mozaiku nacionalnega izobraževanja. Mojstre opredeljuje zanje značilen vrednostni sistem, saj je mojster navadno zrela in zaupanja vredna oseba z visokim strokovnim znanjem, ki svoje izdelke in storitve naredi z odličnostjo, hkrati pa zna nesebično deliti svoje znanje z mlajšimi rodovi in s sodelavci. Mojstrski izpiti so pomemben del nacionalnega poklicnega izobraževanja, saj so prav mojstri nosilci praktičnega usposabljanja z delom. S tem ko mojstri na izpiti dokažejo svojo praktično, strokovno in pedagoško-andragoško usposobljenost, postanejo usposobljeni za to pomembno poslanstvo. S poslovodno-ekonomskimi znanji so usposobljeni tudi za vstop na samostojno podjetniško pot, ki je polna zakonodajnih pasti. Z mo-

jstrskim izpitom kandidat pridobi formalno priznano srednjo strokovno izobrazbo (V. stopnja), to pa je za številne mojstre tudi možnost vertikalnega napredovanja v poklicu. Veseli pa me, da se je z mojstrskimi izpiti zdaj tudi v čebelarški stroki v Sloveniji odprla pot do pridobitve formalne izobrazbe.

Prva skupina osmih čebelarških mojstrov se je v vseh delih mojstrskega izpita zelo dobro izkazala, še posebej pa se je njihova visoka strokovna usposobljenost izkazala pri praktičnih izpiti. Na poti do mojstrskega izpita so se morali precej potruditi in učiti, da so uspešno opravili vse štiri dele oziroma skupaj osem izpitov. Tudi člani izpitnega odbora so ob pripravah na prve izpite opravili veliko strokovnega dela. Mislim, da so bili člani izpitne komisije z izkazanim znanjem kandidatov zelo zadovoljni. Na poti do uspeha kandidatov pa so prav gotovo veliko pripomogle priprave, ki jih je organizirala in izvedla ČZS. Na uspeh prvih čebelarških mojstrov smo zelo ponosni.

Boštjan Noč, predsednik ČZS



V svojem imenu ter v imenu vodstva in zaposlenih na ČZS čestitam novim osmim čebelarškim mojstrom. Posebna zahvala gre podpredsedniku ČZS g. Alešu Rodmanu, saj brez njegove pomoči ne bi dosegli možnosti za pridobitev mojstrskih nazivov v čebelarstvu po slovenski zakonodaji. Zahvala gre tudi članom izpitnega odbora za čebelarški del.

ČZS tudi v prihodnje načrtuje usposabljanje za pripravo na izpite za pridobitev naziva čebelarški mojster, vendar le, če bo skupina zainteresiranih čebelarjev dovolj velika. Če bo interes zadosten, bomo organizirali informativni sestanek. Tiste čebelarje, ki se bodo prijavili do 15. novembra 2013, bomo pravočasno obvestili o času in kraju tega sestanka. Prijave zbira ga. Dimc, tel.: 01/729 61 00.

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE



Prezimovanje čebeljih družin v medišču

Vlado Augustin*, vlado.augustin@czs.si

V čebelarškem letu poznamo dve različni obdobji. V prvem delu leta razvijamo in razmnožujemo čebelje družine, v drugi polovici leta pa skrbimo, da ostanejo čebelje družine močne in zdrave, da niso obremenjene z varojami ter da so optimalno pripravljene na hudo zimsko obdobje. Priprava čebelje družine za zimo ni enkratno jesensko opravilo, temveč je rezultat čebelarjevega dela v vsem letu. Prav zaradi tega jeseni, tj. ob pripravi čebeljih družin za zimo, ni mogoče nadoknaditi vsega, kar smo zamudili, kljub temu pa je dobra priprava pogoj za dobro prezimovanje.

Med čebelarji je bilo že veliko razprav o tem, na kakšen način čebelje družine uspešno pripraviti za prezimovanje. Eden izmed uspešnih načinov priprave čebel za zimo je tudi prezimovanje čebel v mediščih. Ta način prezimovanja je priporočljiv zlasti za čebelarje z manjšim številom panjev v čebelnjaku, ki stoji na prostem v naravi, kjer je pozimi več vlage.

Čebele lahko prezimujemo v medišču, ne da bi bilo zaradi tega treba preurejati panj. Konec septembra ali tudi nekaj pozneje izpraznimo medišče in odstranimo matično rešetko, na njeno mesto pa potisnemo poseb-

no dno iz lesonita. Ta ne sme segati povsem do prednje stene panja, ampak naj tam po vsej širini panja ostane nekaj več kot centimeter širok prehod. Med prednjo steno panja in vstavljenim dnom iz lesonita vstavimo zagozdo, sicer se lahko zgodi, da novo dno po nesreči potisnemo do prednje stene, tako da čebele ob izletnih dneh ne bodo mogle izletavati iz panja.

Vse sate iz plodišča skupaj s čebelami po istem vrstnem redu pazljivo preložimo v medišče. Če smo delali mirno in če čebel nismo vznemirjali z dimom, je med premeščenimi čebelami tudi matica. Čebele, ki so ostale v plodišču, pustimo kar tam, saj se bodo



* svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

same preselile k matici v medišče. Da bi se izognili ropanju, poseg selitve iz plodišča v medišče izvedemo proti večeru.

Če nimamo posebnih omar ali skrinj za shranjevanje satja, zložimo sate, ki smo jih odstranili iz medišča, znova v plodišče ter jih tam pustimo čez zimo. Če smo kak poškodovan ali neprimeren sat izločili, na njegovo mesto dodamo satnik s satnico, da je plodišče polno. Med temi sati so lahko tudi medeni, saj bodo spomladi za čebele še posebej dobrodošli. Dokler čebele izletavajo, nadzorujejo satje v plodišču, zato se ni treba bati voščene vešče.

V panju pustimo gornje žrelo zaprto, čebele pa imajo vhod še naprej pri spodnjem žrelu, ki so ga vajene; svoje gnezdo, ki je zdaj v medišču, dosežejo po notranji strani prednje stene. S tem ko smo plodišče spremenili v nekakšno predsobo oziroma vetrolov, so čebelje družine v medišču veliko bolj zavarovane pred mrazom, naleti vetra, sončnimi žarki in vsiljivci. V medišču čebele prezimujejo zelo mirno in niti ob južnem vremenu ne silijo brez potrebe iz panjev. V primerjavi s prezimovanjem v plodišču je poraba medu opazno manjša. Velika prednost prezimovanja v medišču je tudi v tem, da čebel ne moti vsako zimsko ali zgodnjepomladansko sonce, ki jih sicer iz plodišča večkrat zvabi v sneg ali mrzlo okolico in s tem v smrt. Do čebel ne more niti še tako močan veter.

Čebelje družine v medišču so v tistem območju panja, ki je zanje najugodnejše. Lažji topel zrak nima kam uhajati in ostaja na isti višini, težji vlažen zrak pa se pomika v plodišče in od tam skozi žrelo ven. Žrelo je lahko vso zimo popolnoma odprto, saj skozenj prihaja v panj svež suh zrak, nasičen s kisikom, in se dviga v medišče.

Prezimovanje v medišču je posebej koristno za družine v spodnji vrsti čebelnjaka. Kot se je izkaza-



Foto: Franc Šivic

lo, te veliko manj močijo, tako da imajo suha dna. Z njihovo toploto se posredno okoriščajo družine nad njimi, torej tiste, ki prezimujejo v plodišču.

Pri tem načinu prezimovanja opravimo spomladansko premeščanje v nasprotnem vrstnem redu, torej zaležene sate z matico premestimo navzdol. Spomladi imamo tako manj dela z nastavljanjem, saj imamo vse satje pri roki. Res je, da imamo s premeščanjem družine v medišče jeseni nekaj več dela, toda prednosti takega prezimovanja odtehtajo tudi to. ■



Wachs HÖDL

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
 Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klösch, Avstrija
 Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
 info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
 Ponedeljek-petek: 8:00-12:00 | 13:00-18:00
 Sobota: 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
 Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
 Logar Trode d.o.o. iz Šenčurja
 Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:



Imajte svoj vasek pod naltzarami
Satnice iz lastnega voska so spet aktivne!

- Imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voska!
 Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
 Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.
- Po željo izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.
- Obdelava voska možna skozi celo leto.





Čebelji fitnes – vplivi krmljenja na čebelje družine (VI. del)

Maja Smodiš Škerl¹, maja.smodis.skerl@kis.si

Kristaliziran med v satju ni primeren za zimsko zalogo

Letos poleti so čebelarji iz nekaterih krajev po Sloveniji zaskrbljeno opazali, da se med v satju zelo hitro strjuje. Takšen cementni med je skoraj nemogoče iztočiti iz satja. Še večji problem se lahko pojavi, kadar ga družine naberejo za zimsko zalogo. Gre namreč za med iz mane, ki vsebuje več kot 10 odstotkov melecitoznega sladkorja (Imdorf in sod., 1985a).

Melecitoza je trisaharid, ki nastane med presno sladkorjev v prebavilih ušic. V srednjeevropskem prostoru živi na smreki, beli jelki in macesnu več podvrst teh žuželk. Nastanek melecitoznega sladkorja se lahko spreminja iz leta v leto. Stopnja kristalizacije medu je toliko večja, kolikor večja je vsebnost melecitoze. Prav tako je višja električna prevodnost, saj gozdni med vsebuje veliko mineralnih snovi, predvsem kalija, fosforja in magnezija (preglednica 1). Čebele lahko nekaj tega sladkorja predelajo v enostavnejše saharide, vendar je ta proces veliko počasnejši kot predelava saharoze v grozdni in sadni sladkor (glukoza in fruktoza). Kakor koli, ti pojavi niso nikakršna novost. O pojavu in lastnostih melecitoze v medu so se podrobno razpisali že Kloft s sodelavci (1985) ter Zander in Maurizio (1975).

Zakaj je cementni med neprimeren za zimsko zalogo? Odgovor je jasen. Iz spodnje preglednice lahko vidimo, da je vsebnost mineralnih snovi v kristaliziranem medu **od tri- do petkrat večja** kot v zimski zalogi iz raztopine saharoze. Vsebnost **kalija in magnezija je celo od 6- do 20-krat večja**. Tako visoke vsebnosti mineralov hudo poškodujejo srednje črevo čebel, tako da družine usodno zbolijo za grižo. Zaradi tega so izgube neizogibne.

* dr., Kmetijski inštitut Slovenije

Preglednica 1. Vsebnost mineralov in melecitoze v panjih z zimskimi zalogami kristaliziranega medu in raztopine saharoze (Imdorf in sod., 1985b)

Št. vzorca	Kristaliziran med v zimski zalogi	Kristaliziran med v zimski zalogi				Raztopina saharoze v zimski zalogi			
		1	2	3	4	5	6	7	8
Električna prevodnost	mS/cm	1,46	1,26	1,09	1,17	0,23	0,37	0,23	0,3
Kalij	ppm (delcev na milijon)	4454	3823	4082	3507	217	630	180	450
Magnezij		159	149	148	154	16	28	18	21
Kalcij		36	32	29	28	24	25	24	25
Natrij		13	14	16	8	10	9	13	10
Fosfor		580	420	510	380	50	80	30	90
Melecitoza (%)		18,5	19,1	13,8	22,6	<1	<1	<1	<1

Med ali krmni sirup?

Za zimsko krmljenje je najprimernejši med z majhno vsebnostjo mineralov in lahko prebavljivimi sladkorji. V obdobju krmljenja je pomemben vnos cvetnega prahu, iz katerega čebele pridobijo encime za razgradnjo saharoze. Ob morebitnem jesenskem pomanjkanju beljakovinske hrane je čebelji organizem prisiljen črpati potrebne snovi iz svojih rezerv. Posledično se zmanjšata odpornost in vitalnost čebel. Poleg drugih snovi med vsebuje tudi polifenole, kot je p-kumarinska kislina. Gre za kislino, ki v organizmu *vpliva na izražanje genov, ki uničujejo strupene snovi* (rastlinske in kemične snovi iz okolja, npr. kumafos; Mao in sod., 2013). Polifenole čebele pridobijo iz nektarja in cvetnega prahu, druge za odpornost pomembne sestavine tudi iz propolisa. Ob tem se poraja ideja, da bi čebelar sam dodajal kumarinsko kislino v sirupe in raztopino saharoze, vendar vplivi te kisline na družine do zdaj še niso raziskani. Med je vsekakor nenadomestljiv vir življenjsko pomembnih snovi. Čebele se že skozi vso evolucijo prehranjujejo z medom, zato so izjemno prilagojene na tovrstno prehrano.

Kljub vsemu je v brezpašnem in sušnem obdobju še kako potrebno krmljenje čebel. Pomembna je tudi priprava družin na zimo. Sirup z veliko vsebnostjo fruktoze, ki ga za krmljenje pogosto uporabljajo čebelarji v ZDA, so preizkusili v eni izmed najnovejših raziskav čebelarskega raziskovalnega centra Carl Hayden v Arizoni. Poskusne družine so zazimili s sirupom oziroma z raztopino saharoze. Rezultati meritev spomladanskega razvoja so pokazali, da je krmljenje s sirupom slabše vplivalo na razvoj in živalnost poskusnih družin v primerjavi s krmljenjem z raztopino saharoze (Samataro in Weiss, 2013). Podoben poskus krmljenja

s sirupi smo izvedli tudi na Kmetijskem inštitutu Slovenije. Več o rezultatih in ugotovitvah pa v eni izmed prihodnjih števil. ■

Praktični nasvet: Satje s strjenim gozdnim medom shranimo za spomladansko obdobje, ko čebele lažje dostopajo do vode, s katero razredčijo strd.

Viri:

Imdorf, A., Bogdanov, S., Kilchemann, V. (1985a): Zementhonig im Honig- un Brutraum – was dann? 1. Teil: Wie überwintern Binenevolker auf Zementhonig? Schweizerische Bienenzeitung, št. 10, str. 534–544.

Imdorf, A., Bogdanov, S., Kilchemann, V., Wille, H. (1985b): Zementhonig im Honig- un Brutraum – was dann? 2. Teil: Wirkt 'Zementhonig' als Winterfutter toxisch? Schweizerische Bienenzeitung, št. 11, str. 581–590.

Kloft, W., Maurizio, A., Käser, W. (1985): Waldtracht und Waldhonig in der Imkerei. München: Založba Ehrenwirth.

Mao, W., Schuler, M. A., Berenbaum, M. R. (2013): Substances in honey increase detoxification gene expression. http://news.illinois.edu/news/13/0501honey_detox_MayBerenbaum.html, 4. 9. 2013.

Sammataro, D., in Weiss, M. (2013): Comparison of productivity of colonies of honey bees, *Apis mellifera*, supplemented with sucrose or high fructose corn syrup. *Journal of insect science*, št. 13, str. 1–13.

Zander, E., in Maurizio, A. (1975): *Der Honig*. Stuttgart: Založba Ulmer.



Ukrep menjava čebeljih matic v letu 2013

Peter Kozmus*, peter.kozmus@kis.si

V okviru uredbe o izvajanju programa ukrepov na področju čebelarstva v letih 2011–2013 smo v Sloveniji tudi letos izvedli ukrep menjave čebeljih matic. Cilji menjave so bili:

- zamenjati 1400 matic v čebeljih družinah, v katerih je več kot 2 odstotka čebel z rumenimi ali oranžnimi obročki na zadku;
- obiskati najmanj 300 čebelarjev, ki imajo v čebeljih družinah delavke z rumenimi ali oranžnimi obročki na zadku, jim pokazati razliko med kranjsko sivko in križanci ter zamenjati nekaj matic iz teh družin;
- informirati čebelarje o morfoloških znakih, značilnih za kranjsko sivko, in o pomembnosti ohranitve kranjske sivke v Sloveniji.

Razlog za sprejetje in izvajanje ukrepa je predvsem ta, da je v čebelji populaciji v Sloveniji po najnovejših podatkih 5,6 odstotka čebel z rumenimi ali oranžnimi obročki na zadku, ki za kranjsko sivko niso značilni in kažejo na križanje z drugimi čebeljimi rasami. Da bomo problematiko reševali z informiranjem čebelarjev in menjavo matic, smo se odločili zato, ker ugotavljamo, da vsi čebelarji še ne prepoznajo razlik med čebelami, prav to pa je odločilen korak k zmanjševanju števila čebel z rumenimi oz. oranžnimi obročki na zadku in k ohranitvi kranjske sivke.

Pri izvedbi ukrepa so sodelovali terenski svetovalci Javne svetovalne službe v čebelarstvu (JSSČ). Ti so maja in junija 2013 pregledovali čebelje družine

* dr., Kmetijski inštitut Slovenije


pri čebelarjih, ki so izrazili interes za pregled. Čebelarjem, ki so imeli v svojih čebeljih družinah več kot 2 odstotka čebel z rumenimi oz. oranžnimi obročki na zadku, so predlagali menjavo matic. Na podlagi zbranih podatkov o potrebni menjavi matic smo na Kmetijskem inštitutu Slovenije organizirali odkup čebeljih matic pri registriranih vzrejevalcih. Prejete matice smo najprej pregledali, ali so primerne za nadaljnje pošiljanje po pošti in ali imajo zagotovljene dovolj hrane, potem pa smo jih razdelili na podlagi strokovne presoje. Pri tem smo upoštevali predvidene ekotipe oz. krajevne različke kranjske sivke v Sloveniji. Tako razdeljene matice smo poslali terenskim svetovalcem, ti pa so jih dostavili izbranim čebelarjem in jim glede na njihovo željo tudi pomagali pri menjavi.

V okviru ukrepa smo pri 337 čebelarjih po vsej Sloveniji zamenjali 1375 čebeljih matic. Avgusta smo obiskali 17 čebelarjev, ki so prejeli matice za menjavo, in jih povprašali o sprejetju matic, tedanjem stanju teh **čebeljih družin in tudi** o tem, ali so z maticami zadovoljni. Na podlagi njihovih odgovorov smo ugotovili, da je bilo sprejetih 85 odstotkov čebeljih matic in da je večina čebelarjev zadovoljna z novimi maticami.

Na podlagi dobljenih podatkov in odzivov sodelujočih **čebelarjev**, ocenjujemo, da je bil letošnji ukrep izveden uspešno. Koliko smo v resnici izboljšali stanje čistosti kranjske sivke, bomo ugotovili po vnovični morfološki analizi populacije kranjske sivke ter po primerjavi rezultatov z analizo, opravljeno leta 2010. ■

Novice iz sveta

Italija

 Renato Garibaldi, poklicni čebelar iz Karnije, mi je sporočil, da se je po desetih letih v Furlaniji znova razmnožil medeči škržat (*Metacfa pruinoso Say*), ki je v obdobju med leti 1991 in 2002 obilno izločal mano tudi na Primorskem. Na zahtevo vinogradnikov in sadjarjev so Italijani takrat iz Severne Amerike uvozili njegovega naravnega sovražnika, parazitsko osico *Neodrynus typhlocybae* Ashmead. Ta je v dveh letih tako dobro opravila svoje delo, da ga je tako rekoč popolnoma iztrebila, s tem pa so italijanski in naši primorski čebelarji izgubili odlično pašo v poletnem obdobju, ko čebelar ni več na voljo drugih virov medicene in mane. Po Garibaldijevih besedah so njegove čebele v okolici Vidma julija letos napolnile eno DB-naklado, torej so prinesle od 15 do 20 kg temnega škržatovega medu na panj. Njegov prijatelj Mauro, ki v samostanu Praglia pri Padovi vodi tamkajšnje čebelarstvo s 300 čebeljimi družinami, pa je v začetku avgusta sporočil, da sta polni že dve nakladi in da čebele kljub vročini in suši še vedno pridno nabirajo mano medečega škržata. Kaj se je zgodilo, da je ta po desetih letih ušel kontroli parazitske osice in se čezmerno razmnožil, ne zna razložiti nihče. Primorski čebelarji lahko ob tej dobri novici samo upamo, da se bo furlanski čudež ponovil tudi na naši strani državne meje.


Franc Šivic

Vir: ustno sporočilo



Naravni sovražnik medečega škržata osica *Neodrynus typhlocybae* Ashmead.

Nemčija

 V tej rubriki sem že pisal, da v Nemčiji za zatiranje varoj ni več dovoljena uporaba 85-odstotne mravljinčne kisline, temveč zgolj uporaba 60-odstotne kisline.



Koncept Bayerjevega Varroa gate



Mite Away Quick Strips

Takšno odločitev so Nemci sprejeli zato, ker je šest čebelarskih inštitutov po treh letih poskusov ugotovilo, da v učinkovitosti ene ali druge koncentracije skoraj ni razlike, zaradi česar so se odločili za tisto, ki je za čebelarje manj nevarna.

Sicer pa je Nemčija država, v kateri je od vseh članic Evropske unije registriranih največ sredstev za zatiranje varoj. Zdaj testirajo še dve, ki ju že uradno uporabljajo v nekaterih zveznih državah ZDA. To sta sredstvi, imenovani Mite Away Quick Strips in Hopguard. Pri prvem gre za vrečke iz razgradljive plastike, napolnjene z mešanico sladkorne raztopine in mravljinčne kisline. Vrečke položimo na zgornje letvice satnikov plodišča, tako da

Foto: Internet

Foto: Internet

Foto: Internet

kislina hlapi skozi membrane v stenah. Hopguard pa je sredstvo, v katerem je končno neka povsem nova aktivna snov, ki se je pokazala kot zelo dober akaricid. To je beta hmeljna kislina. 17-odstotna koncentracija te kisline je nanosena na kartonske trakove, ki jih vstavimo v ulice plodišča, kjer na parazite deluje kontaktno. Ker je ta kislina tudi v pivu, torej za človeka ni nevarna, zato naj ne bi bili problematični niti morebitni ostanki v medu. Proizvajalec namreč v svojih navodilih o uporabi navaja, da jo v panje lahko vstavljamo tudi med pašo.

Čebelarji že nekaj časa dobro poznajo CheckMite z aktivno snovjo kumafos nemškega proizvajalca Bayer. Zdaj je ta proizvajalec napovedal nov proizvod, imenovan Varroa gate. To je pravzaprav naprava, ki jo postavimo pred žrelo, tako da morajo čebele iz panja ali vanj lesti skozi odprtine s premerom 7 mm, pri čemer pridejo v kontakt s kumafosom ali s kakim drugim akaricidom. Tega je treba vsako leto zamenjati, da preprečimo morebitno odpornost varoj. Varroa gate naj bi pred žrela panjev nameščali zlasti v obdobju nevarnosti reinvazije. Dozdajšnji poskusi kažejo, da so čebelji pridelki pri uporabi te nove iznajdbe desetkrat do stokrat manj obremenjeni s kumafosom kot ob uporabi sredstva CheckMite.

Franc Šivic

Vir: Spiewok, S. (2013): Es bleibt bei 60 Prozent.
Deutsches Bienen Journal, št. 5, str. 14.



Foto: Internet

Hopguard

Kitajska

Kitajski med že desetletja povzroča težave kupcem in tržnim inšpektorjem, saj so utemeljeno zaskrbljeni za svoje zdravje oz. za zdravje porabnikov. Kitajci se nikakor ne morejo znebiti slabih proizvodnih navad in zalog medu, ki so se nakopičile v letih prepovedi uvoza medu iz te države, čeprav je med tudi tedaj našel pot do porabnikov.

Zdaj je novo nadaljevanje dobila zgodba o kitajskem umetno pridelanem medu, ki je bil napačno označen in

uvožen v ZDA, pa tudi o drugih škandalih, ki so v tej državi privedli do visokih zapornih kazni in glob.

Pred nedavnim so namreč v Veliki Britaniji s trgovskih polic hitro umaknili vse vrste medu, uvoženega iz Kitajske, ker je bil deklariran kot avstralski. Med je vseboval nevarna antibiotika kloramfenikol in streptomycin, ki ju kitajski čebelarji uporabljajo za zatiranje hude gnilobe čebelje zalege. Še posebej nevaren je kloramfenikol, saj naj bi povzročal krvne bolezni in levkemijo.

Ker ima kitajski med v Veliki Britaniji kar 40-odstotni tržni delež, bo nenaden umik vsega kitajskega medu gotovo povzročil veliko pomanjkanje medu na tem tržišču.

Vlado Auguštin

Vir: www.dailymail.co.uk/health/article-101494/All-Chinese-honey-ordered-shelves.html

ZDA



V minulih letih je bilo že veliko napisanega o motnji propadanja čebeljih družin, tako imenovanem CCD (*Colony Collapse Disorder*), pri katerem večina čebel v nekaj dneh izgine iz panja, matica in zalega pa propadejo. S tem problemom se čebelarji ne spopadajo samo v Evropi, ampak plat zvona bijejo tudi v ZDA, ker je opravevanja vedno manj, to pa je seveda razlog, da je pridelek na poljih in v nasadih kar za polovico manjši. V ZDA prav zato vlagajo veliko denarja v raziskave, ki naj bi odkrile, kaj natančno je tisto, kar ubija čebele. Znanstveniki so do zdaj opravili precej raziskav o vzrokih izginjanja čebel in kot pglavitne krivce za ta pojav obtožili insekticide, slabo prehrano in zajedavce. Najnovejša študija, ki so jo skupaj z ameriškim uradom za kmetijstvo opravili znanstveniki z Univerze v Marylandu, pa so ugotovili, da so med krivci tudi fungicidi. Doslej je vladalo prepričanje, da so fungicidi za čebele neškodljivi, saj so namenjeni za zatiranje gliv v nasadih in na posevkih, ne pa za zatiranje žuželk, vendar očitno ni tako. »Obstaja vse več dokazov, da fungicidi vplivajo na čebele, zato bo treba znova razmisliti, kako označiti kemikalije, ki jih uporabljajo v kmetijstvu,« pravi Dennis van Engelsdorp, vodilni avtor študije.

Znanstveniki so na vzhodni obali ZDA, kjer čebele oprasujejo borovnice, brusnice, kumare, buče, lubenice in druge pridelke, same pa se seveda tudi prehranjujejo s cvetnim prahom teh rastlin, zaznali veliko zmanjšanje odpornosti na okužbe, ki jih povzroča *Nosema ceranae*. Tega zajedavca do zdaj nikoli niso mogli trdno povezati z uporabo pesticidov. Cvetni prah iz zbranih vzorcev je bil povprečno onesnažen z devetimi različnimi pesticidi, v enem vzorcu pa so našli kar 21 različnih pesticidov. Osem kemikalij so znanstveniki

povezali s povečanim tveganjem za okužbo čebel. Najbolj pretresljiva je ugotovitev, da so čebele, ki so zaužile s fungicidi onesnažen cvetni prah, kar trikrat bolj dovzetne za okužbe, ki jih prenaša parazit *Nosema ceranae*.

»Vprašanje pesticidov je veliko bolj zapleteno, kot smo mislili doslej,« pravi avtor študije, »zato rešitev ni prepoved uporabe ene generacije ali ene vrste pesticidov. Če hočemo ustaviti propadanje čebeljih družin, bomo morali sprejeti nov pogled na prakso kmetijskega škropljenja.« ■

Vlado Auguštin

Vir: www.medicaldaily.com/scientists-link-fungicides-death-honey-bee-colonies-us-crops-feel-effects-declining-pollination



Dennis van Engelsdorp

Foto: Internet

Uničenje varoj s sublimacijo

Milan Zupanc, zupanc20@gmail.com

Ko so se pojavile prve zamisli o smotrnosti sublimiranja kristalizirane oksalne kisline za zatiranje varoj v panjih, smo skušali čebelarji postopek čim bolj poenostaviti, tako da bi bil ta učinkovit in varen, brez uporabe odprtega ognja ter priročen tako za uporabnika čebelarja kot tudi za čebele. Za ta namen lahko uporabljamo sublimator, s katerim uparimo prašek oksalne kisline, ki uničuje varoje. Prednost tega postopka je, da ne škoduje čebelam in ne vpliva na kakovost medu. Uporaba oksalne kisline s sublimiranjem je dovoljena tudi pri ekološki pridelavi medu.

Z veliko razmišljanja in prilagajanja smo razvili sublimator oksalne kisline U-1. Ta naprava ima termostat, ki preprečuje pregrevanje kisline ob sublimiranju, časomer za kontrolo trajanja postopka in dva grelnika (lahko tudi tri), s katerima pospešimo postopek, tako da ga lahko izvajamo v dveh (oz. treh) panjih hkrati. Prostornina posodice omogoča uporabo 2 g praška oksalne kisline, zato tehtanje ni potrebno. Vanjo je vgrajen grelnik, ki prašek upari pri temperaturi od 190 do 200 °C. Temperaturo posodice uravnava elektronika, ki pri določeni temperaturi vklaplja in izklaplja grelnike. Sublimator ima tudi elektronsko zaščito, ki ob morebitnem znižanju napetosti akumulatorja na manj kot 11,2 V preprečuje poškodovanje akumulatorja, hkrati pa se na ohišju prižge še rdeča led dioda z napisom »Napaka«. V tem primeru sublimatorja ni mogoče znova vklopiti (napolni akumulator). Poglavitni deli sublimatorja so:

- ohišje z elektronikom;
- posodica z grelnikom, pritrjena na pertinaks (240 x 50 x 5 mm), povezana z elektronikom s 120 cm žice (posodica št. 1); damo jo v poljuben panj 15 do 20 cm globoko;
- posodica z grelnikom in termoelementom, pritrjena na pertinaks (240 x 50 x 5 mm); posodica je pritrjena na ohišje (posodica št. 2), vstavimo jo v poljuben panj do 15 cm globoko;
- priključki za napajanje in 3 m kabla - napajamo z avtomobilskim akumulatorjem ali s transformatorjem 12 V 12 A najmanj 150 W (vatov). Polariteta priklopa ni pomembna.

V posodico z grelcem damo 2 g oksalne kisline in pritisnemo tipko START. Pri modelu U-1 traja postopek tri minute, na ekranu pa lahko spremljate temperaturo posodice in koliko časa bo postopek še potekal (v sekundah). Pri modelu U-2 utripa tribarvna led dioda, ki kaže, da postopek poteka. Vklon in izklon grelnikov uravnava elektronika, postopek pa prav tako traja tri minute. Pri AŽ- in LR-panju potisnemo posodico v panj skozi žrelo. Če pa imate v panju testni vložek, ga odstranimo, če pa testnega vložka ne odstranimo, pa sublimiramo preko vrat. Nekateri čebelarji s krpo zatesnijo odprtino, da v panju sublimira čim več praška.

Sublimiranje izvajamo pri zunanji temperaturi od 8 do 15 °C. Če je bila ob prvem zatiranju v panjih

morda še pokrita zalega, je treba postopek ponoviti. S presledkom ga lahko izvajamo dvakrat, po navadi decembra in januarja, ko v čebeljih družinah ni zalege. Priporočljivo je, da postopek v vsaki družini izvedemo dvakrat, saj bomo tako uničili tudi tiste varoje, ki nam jih ni uspelo uničiti prvič. V panjih, v katerih ni zalege, sicer zadostuje enkratno zatiranje. Praksa je tudi pokazala, da je učinkovitost večja, če uparjalno posodico med postopkom počasi pomikamo levo in desno, tako da direktni hlapi zajamejo čim več ulic med satovjem in ne samo enega mesta. ■



V uredništvu si želimo, da bi tokrat predstavljena čebelarstva inovacija in tudi številne druge tehnološke novosti našle pot do legalne prodaje na tržišču, saj bi s tem prispevale k razvoju čebelarstva in ohranitvi čebel. Znano je, da so v Sloveniji že v prodaji podobne naprave tuje izdelave, zato bi jim bili domači izdelki dobrodošla konkurenca.

Uradno stališče NVI ne priporoča uporabe oksalne kisline s sublimacijo. Način uporabe te kisline, kot ga priporoča NVI, je opisan na str. 325 te številke ter v SČ 11/2012, str. 366. **Zaradi osebne varnosti pri uporabi oksalne kisline pa je koristno, če preberete prispevek Vlada Auguština, objavljen v SČ 12/2012, str. 387.**

Če tudi v vašem čebelarstvu uporabljate inovativne rešitve pri tehnologiji ali oskrbi čebel in če so te racionalnejše in učinkovitejše od splošne prakse, vas vabimo, da svoje delo predstavite v Slovenskem čebelarju. Za usklajitev objave vašega prispevka se dogovorite z urednikom g. Markom Borkom.

(GSM: 051/637 204).

Uredništvo



PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

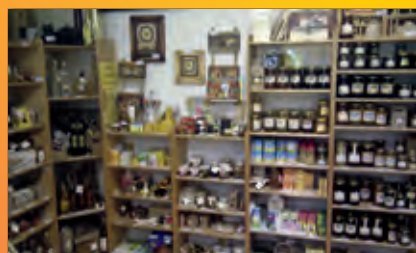
GSM: 051/348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelski-center.si



Zaščitna oprema za čebelarjenje
Posode in točila za med
Sladkor in sladkorne pogače, sirup za čebele



Nudimo vam:
Voščene satnice AŽ, LR
Satniki AŽ - lipovi, rogljičeni
Panji AŽ, LR, LR 2/3
Drobni pribor



Kozarce za med
Pokrovčke s čebeljimi motivi
Stekleničke za propolis
Steklenice raznih oblik in velikosti
Kartonsko in plastično embalažo

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Fax: 02/251 60 12

Delovni čas:

Pon., sre., pet. odprto od 9h - 17h

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor



Čebelarjeva opravila v oktobru

Franc Podrižnik – Kokarje, franjo.podriznik@gmail.com

Poletje se je prevesilo v jesen. Dan se je že zelo skrajšal in temperature se počasi, a vztrajno znižujejo. Narava se je umirila in se pripravlja na dolgotrajen zimski počitek. Pretok sokov v rastlinah pojenjuje. Prve slane uničijo še preostalo cvetje in listnato zelenje. Medenje v naravi dokončno usahne.

Družine so na to pripravljene, saj so se ob naši pomoči obdale z medenimi zalogami, ki jim bodo omogočile preživeti skorajšnje zimsko obdobje. Če smo ob pripravi na prezimovanje, torej po končanih pašah, postavili gnezdo družine v sredino panja, ga zdaj največkrat najdemo ob steni. Pogosto, predvsem v skladovnici AŽ-panjev, se zgodi, da se približata gnezdi dveh sosednjih družin. Pomik gnezda ob steno panja je pri AŽ-čebelarjenju celo dobrodošel, saj so čebele celice v sredini panja zapolnile s sladkornim medom, na katerem bodo lahko dobro prezimile. Pomik gnezda v nakladnih panjih pa ni zaželen, ker je v mrzlem zimskem obdobju to preveč izpostavljeno. Ob hladnih dnevih se čebele že stisnejo skupaj, ob toplih pa se znova razširijo po celotnem panju in prenašajo ostanke hrane ob gnezdo. Poletne čebele se poslavljajo. Proti koncu meseca lahko v družinah še najdemo manjše površine zalege. Če je oktober sončen in topel, brez hujše slane, je na razpolago še kak cvet, na katerem čebele najdejo malenkost cvetnega prahu, ki spodbuja zaleganje, predvsem mladih matic. Sicer pa je mlada matiča tudi temelj boljše prezimitve čebelje družine, saj ustvari večjo količino zimskih čebel, ki mirneje prezimujejo in tako porabijo manj hrane.

Konec septembra ali v začetku oktobra posegam v panje samo izjemoma, toliko, da po zatiranju varoj s šok metodo odstranim krpe vileda. Ob tem na hitro preverim zalego in položaj gnezda. Satov ne izvlečem v celoti, ker so matice zdaj okornejše. Poleg tega lahko matico hitro izgubimo, bodisi zaradi padca s sata bodisi zaradi stiskanja ob sat, prepleten z voskom, ali ob steno panja. Če je gnezdo pomaknjeno v nakladnem panju (kar se zgodi redkeje kot v skladovnici AŽ-panjev), na nasprotni strani odzvam meden sat ali dva. Vse sate hkrati premaknem proti izpraznjenemu prostoru ter med gnezdo in steno naklade vstavim odzeta sata. V AŽ-panju gnezda močne družine zdaj ne premeščam, temveč to storim spomladi. Če je družina manj močna, vstavim med gnezdo in steno panja sat z medom, na



Jeseni je vsak cvet dobrodošel



Kontrola zalege. Podstavim desko, sat le delno izvlečem

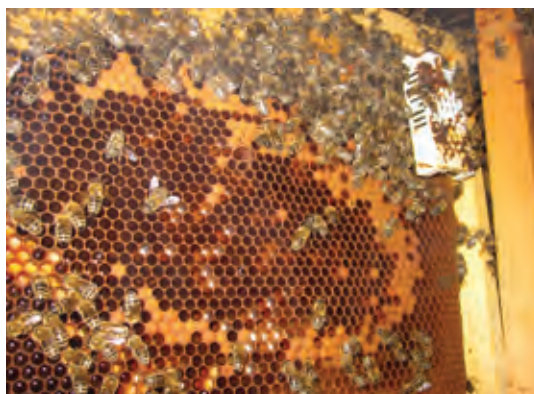
nasprotni strani pa jo glede na njeno moč omejim na manjše število satov. Pri nakladnih panjih v spodnji nakladi zamenjam stranska sata, ki rada splesnita, s praznima satnikoma. Če posumim, da z družino ni vse v redu, jo pazljivo pregledam. Izgubo matice, ki je lahko tudi posledica napačnega postopka pri zatiranju varoj z mravljinčno kislino, še lahko nado-

meštem z rezervno družino. Pozneje je izgubo matice težje zaznati, zato takšno stanje navadno odpravimo šele proti pomladi. Še vedno obstaja možnost ropa, čeprav je ta precej manjša kot avgusta in v začetku septembra. Če moram poseči v panje, se držim že opisanih pravil. Sicer pa je najbolje, da čebelam zagotovim čim več miru.

Če je oktober hladen in deževen, je lahko večina družin konec meseca že brez zalege, v nekaterih družinah pa jo še najdemo. Zaradi tega ta mesec še ni priporočljivo zimsko zatiranje z oksalno kislino.

Če mi prej ni uspelo, je zdaj še čas za temeljito ureditev čebelnjaka ali stojišča ter za razkuževanje orodja in opreme, ki sem jo izločil iz panjev. Voščine, ki jih dobim iz prekuhanih satov, bo treba še enkrat obdelati, tako da bosta njihova oblika in kakovost primerni za prodajo ali za predelavo. Uporabim najpreprostejšo metodo. V 30-litrski lonec nalijem nekoliko več kot tretjino vode, jo segrejem in dodam voščine. Te so različnih oblik, ob prvem kuhanju satja pa se že izločijo večji delci, kot so srajčke ipd. Ko voščine zavrejo, vse skupaj postavim v poseben zabojček iz 10 cm debelega stiropora. Da se ta ne stali, vstavim na dno leseno podlago. Vsebinsko pustim dva dneva pokrito, da se ob počasnem ohlajanju manjše nečistoče usedejo na dno lonca. Potem pustim lonec še kak dan odkrit, da se voščeni kolut loči od stene. Ko ga vzamem iz lonca, ostrgam spodnji del, na katerem je sloj nečistoč, ter ga zavijem v zračen ovoj – časopisni papir. Tako ga hranim do prodaje oziroma zamenjave za satnice. Zaradi preprečevanja prenosa različnih bolezni ga hranim ločeno od novih satnic, satov in drugega materiala, pripravljenega za vstavitve v panj.

Večja opravila pri čebelah so mimo, zato se lahko lotimo priprave čebeljih pridelkov in izdelkov, kajti nezadržno se približuje čas božičnih in novoletnih praznikov, v katerem je povpraševanje po medenih dobrotah in darilih največje. Ob obisku večjih čebelarstev, na različnih tečajih in predavanjih, ki jih organizira ČZS, ter na medmrežju lahko dobimo zanimive ideje in obogatimo znanje, s katerim bomo popestrili našo ponudbo, spoznamo pa tudi tehnologije izdelave in opremljanja različnih izdelkov. Neprecenljive vrednosti so tudi različni recepti, ki se prenašajo po ustnem izročilu in izražajo krajevne posebnosti. Uspešnega čebelarstva pa si seveda ni mogoče zamisliti brez podpore in pomoči preostalih družinskih članov. Pri promociji naših izdelkov se je dobro držati načela, da dober čebelar nikoli ne kritizira svojega kolega ali konkurenta, temveč zgolj opozarja na prednosti in pozitivne lastnosti svojih izdelkov. V vsakem primeru smo sami odgovorni za to, da namenimo primerno pozornost tistemu, ki zna ceniti naš trud in trud čebel in to tudi plača. Dajmo



Mlada matica zalega pozno v jesen.



Otroci spoznavajo čebelarske dejavnosti.



Stojnica ČD Kobarje in čebelarskega krožka OŠ Nazarje na lesarskem prazniku v Nazarjah

mu kakovosten, pravilno opremljen izdelek, kakršnega bi si želeli prejeti tudi sami. Obstaja pa še nasprotna logika, torej, če ne bomo znali sami ceniti svojega dela, nas ne bodo opazili niti tisti, ki jim ponujamo svoje izdelke. Med je vrhunska naravna dobrina in samo neozaveščen porabnik ga obravnava kot nekaj vsakdanjega in samoumevnega. Zato izrabimo vsako priložnost za ozaveščanje svojih rednih strank in

Čebelarjeva naložba v prihodnost – vključitev v sistem višje kakovosti

Nataša Lilek*, nataša.lilek@czs.si

V zadnjem času se na trgu pojavlja vse več zaščitene kmetijskih pridelkov in izjema ni niti med. Namen zaščit je pridelovalcem omogočiti konkurenčnost glede kakovosti, saj jim ta omogoča ekonomski obstoj na tržišču, seveda pa tudi ugoditi željam kupcev, da kupijo avtentične in kakovostnejše pridelke. Da je najboljše izdelke treba tudi zaščititi in se s tem ubraniti plagiatorjev, so ugotovili že pred več stoletji. Prvi zgodovinski viri o zaščiti geografskega porekla so že iz 14. stoletja, kot je razvidno iz njih, pa so bili pridelovalci za nepravilno in zavajajoče označevanje porekla hudo kaznovani. V Sloveniji poznamo na področju medu tri zaščitene proizvode.

Shema kakovosti zagotavlja, da so kmetijski pridelki ali živila pridelani oz. predelani po posebnih merilih in zahtevah glede njihovih značilnosti. Kmetijski pridelki in izdelki, označeni z oznako ene izmed shem kakovosti, kažejo na posebnost ali višjo kakovost pridelka oz. izdelka. Poznamo nacionalne in evropske zaščite s pripadajočimi simboli kakovosti.

Zaščitene označbe porekla z nacionalnimi (levo) in evropskimi (desno) zaščitnimi znaki:

Zaščitena označba porekla



označba
porekla



Zaščitena geografska označba



geografska
označba



Zajamčena tradicionalna posebnost



zajamčena
tradicionalna
posebnost



Ekološka pridelava:



ekološki



Nacionalna zaščita:



višja
kakovost

Kakovostna shema, v katero se lahko vključijo vsi čebelarji, ki čebelarijo na območju Republike Slovenije, in to ne glede na število čebeljih družin in količino pridelanega medu, je Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo (v nadaljevanju SMGO).

Merila za pridelavo Slovenskega medu z zaščiteno geografsko označbo

V SMGO ni uvrščen ves med, pridelan v Sloveniji, temveč le tisti, ki je pridelan po nadzorovanih predpisanih kakovostnih merilih in je tako tudi označen. Poimenovanje Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo je dovoljeno uporabljati izključno za med, ki je pridelan v skladu z veljavno zakonodajo in Pravilnikom za Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo (Ur. l. RS, št. 46/2009), to pa pomeni, da mora ustrezati merilom kakovosti in vsebovati manj kot 18,6 % vode in manj kot 15 mg/kg HMF, poleg tega pa mora vsebovati cvetni prah rastlin, ki rastejo na območju RS, lahko pa tudi cvetni prah tuje-rodnih rastlin, ki rastejo v parkih, kmetijskih nasadih, botaničnih vrtovih ... na območju RS. Prav tako morajo na območju Republike Slovenije potekati tudi postopki točenja, skladiščenja in polnjenja medu v embalažo za prodajo na drobno.

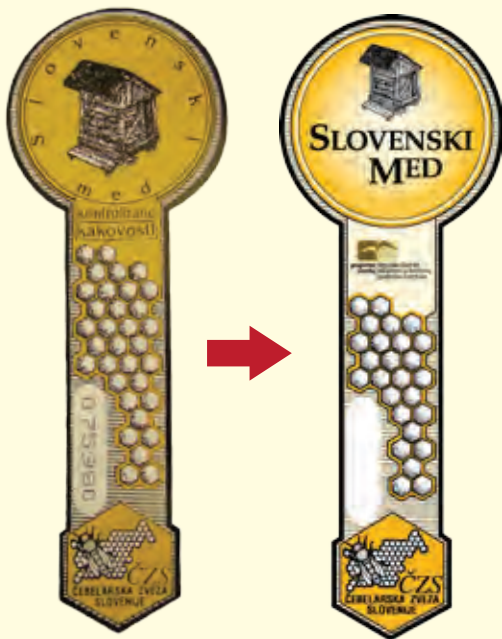
Kakovostna shema SMGO predpisuje enaka kakovostna merila in pogoje, kot jih je predpisoval prejšnji sistem Kolektivne blagovne znamke Slovenski med kontrolirane kakovosti. Glede na to aktualna zaščitena blagovna znamka čebelarjem ne povzroča dodatnih težav pri vključevanju in delovanju v sistemu. Gre namreč za kolektivno zaščito, ki je za uporabnike popolnoma brezplačna, saj celotne stroške certificiranja in interne kontrole (tj. približno 5.000 EUR na leto) po-

*Svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

ravna ČZS. V drugih shemah kakovosti navedene stroške plačajo uporabniki sami!

Stara zaščitna prelepka, ki ni več v uporabi.

Nova zaščitna prelepka Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo



Kako postanete uporabnik sistema Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo?

1. Vsak čebelar, ki se želi vključiti med pridelovalce Slovenskega medu z zaščiteno geografsko označbo, mora najprej **podati pristopno izjavo**, s katero potrdi, da je seznanjen s Pravilnikom o SMGO ter s svojimi obveznostmi in dolžnostmi. Izpolnjeno izjavo pošlje na ČZS, Brdo 8, 1225 Lukovica. Izjava je na voljo na spletni strani www.slovenskimed.si, dobite pa jo tudi na sedežu ČZS.
2. ČZS dodeli čebelarju **identifikacijsko številko**, pod katero vodi vso njegovo dokumentacijo in vse njegove evidence. Šifra je sestavljena iz besede SMGO, letnice vključitve v sistem in zaporedne številke (npr. SMGO 09 0012). Nato čebelarju posredujemo vso potrebno dokumentacijo, kopijo pristopne izjave in kontaktno številko terenskega svetovalca, s katerim se dogovorita za datum notranje presoje čebelarskega obrata.
3. Ob **notranji presoji** čebelar skupaj s terenskim svetovalcem izpolni obrazec, ki se nanaša na izvajanje interne kontrole medu in vsebu-

je vprašanja o načinu čebelarjenja, kmljenju čebel, ustreznosti opreme in prostorov, kakovosti medu itd. Terenski svetovalec mu bo svetoval, kako odpraviti morebitne pomanjkljivosti, po potrebi pa se bosta dogovorila za vnovično svetovanje. Čebelar lahko terenskega svetovalca prosi tudi za nasvete glede pravnega izpolnjevanja potrebnih evidenc in dokumentacije, ki so za delovanje v sistemu SMGO obvezni.

4. Terenski svetovalec dostavi izpolnjene obrazce skupaj z vzorci ČZS, tam pa jih še enkrat pregledajo. Na podlagi prejetega vzorca lahko čebelarju tudi svetujemo, kako odpraviti napake pri označevanju medu. Po vnovičnem pregledu dostavljene dokumentacije je čebelarju dodeljena pravica do uporabe prelepk Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo, hkrati pa je vpisan tudi v **register pridelovalcev Slovenskega medu z zaščiteno geografsko označbo**. Šele potem lahko začne naročati in uporabljati omenjene prelepke. **Čebelar mora notranjo presojo opraviti na vsake tri leta.**
5. Čebelar naroča prelepke s pisno naročilnico izključno na Čebelarski zvezi Slovenije, Brdo 8, 1225 Lukovica.
6. Čebelar mora čebelariti v skladu z dobro čebelarsko prakso in vzpostaviti notranji nadzor, kot je to zahtevano. Notranji nadzor morajo izvajati vsi čebelarji, ne glede na to, ali so vključeni v sheme kakovosti, **zato so tudi bojzani o dodatnih evidencah in dodatni dokumentaciji popolnoma odveč**. Edina dodatna evidenca je evidenca porabe zaščitnih prelepk in količine medu, pridelane v sistemu SMGO, saj ima vsaka zaščitna prelepka univerzalno serijsko številko, ki zagotavlja sledljivost vsakega kozarca medu.
7. Od vsake serije medu, vključene v sistem SMGO, je treba vzorčiti po štiri 250 g kozarčke medu in jih shraniti. **Vzorce medu odvzame čebelar sam**, pri čemer mu lahko pomaga terenski svetovalec, ali pa jih odvzame predstavnik zunanje nadzora. Kontrolni vzorčki morajo biti opremljeni tako, kot jih čebelar daje v prodajo, torej morajo imeti nalepko z obveznimi podatki in prelepko, hraniti pa jih mora šest mesecev dlje od roka uporabnosti medu. Vzorčkov medu čebelarju ni treba vsako leto dostavljati na ČZS, temveč jih mora hraniti doma, tako da so na voljo ob morebitni interni kontroli v laboratoriju ČZS ali ob morebitnem **zunanjem nadzoru certifikacijskega organa Bureau Veritas, saj ta enkrat na leto izvaja kontrolo tudi pri izbranih čebelarjih na terenu.**
8. **Enkrat na leto** mora čebelar poročati ČZS o številu porabljenih prelepk in količini medu,

pridelanega v kakovostni shemi SMGO (do 31. decembra v tekočem letu). Pravica do uporabe prelepke in sodelovanja v sistemu se čebelarju, ki upošteva vse predpisane pogoje, podaljšuje samodejno, iz sistema pa lahko kadar koli tudi izstopi, če posreduje odstopno izjavo.

9. O kakršnih koli nejasnostih lahko čebelar vedno povpraša terenske svetovalce in svetovalce Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Zakaj je pomembno, da se slovenski čebelarji vključimo v sistem evropskih zaščit za posebne kmetijske pridelke oz. živila?

- Znamo pridelovati visoko kakovostno živilo – med.
- Slovenski porabnik je hkrati tudi evropski porabnik.
- Slovenski čebelarji želimo dobiti pomembno orodje za trženje – zaščito, potrjeno tudi v EU, ki bo na zunaj prepoznavna po posebnem znaku.
- V skladu z evropskimi uredbami o programih razvoja podeželja, med katerimi smo navedeni tudi čebelarji, nam vlada s posebnimi ukrepi namenja sredstva za pospeševanje trženja kakovostnih kmetijskih pridelkov oziroma živil.
- Slovenija je turistično zanimiva država ne samo za prebivalce EU, ampak tudi za prebivalce drugih držav. Ob primeru slovenskega medu lahko na praktičnem primeru dokazujemo pozitivne sinergijske učinke. Slovenski čebelarji bomo s promocijskimi dejavnostmi za Slovenski med in z njegovim trženjem izvajali tudi promocijo naše države.
- Kakovostna shema SMGO bo postala ena izmed ključnih razvojnih priložnosti našega čebelarstva.

Kaj z vključitvijo v kakovostno shemo SMGO pridobi čebelar?

Seveda bo ob prebiranju teh vrstic večina verjetno zamrmrala, da vam kaj takšnega še ni in ne bo potrebno, saj za zdaj nimate težav s prodajo medu. Nekaj sto slovenskih čebelarjev, ki že sodelujejo v sistemu, pa se še kako zaveda pomembnosti vključenosti v SMGO. To namreč ni sistem, ki bi čebelarja obremenjeval z dodatnim nadzorom in birokracijo ali s finančnimi stroški, temveč sistem, s katerim dodatno **poskrbite za svojo prepoznavnost in zaupanje v vaš med**. Vključevanje v kakovostno shemo je pomembno zato, da bomo čebelarji na nasičenem trgu **ohranjali svojo konkurenčnost in prednost pred medom**, ki ga v našo državo uvažajo iz različnih delov sveta. Po navadi smo za pridelavo hrane ključni in izjemno pomembni prav primarni pridelovalci, vendar nas velike multinacionalne prevečkrat stisnejo v kot, ker nam lahko konkurirajo tako s količino kot s ceno, in to ne glede na dvomljivo kakovost.

Tudi usoda zaščite SMGO je bila do nedavne negotova, zato čebelarjev nismo želeli še bolj



Foto: MB

Kozarec medu s SMGO prelepko

motivirati za vključitev v sistem. Ker je bil v Uradnem listu EU 4. junija 2013 objavljen enotni dokument o SMGO, lahko države članice EU in druge države šest mesecev od tega datuma ugovarjajo na našo vlogo. Po našem mnenju je priznanje zaščite na ravni EU samo še stvar usklajevanj, saj so strokovne podlage v vlogi nesporne. Naša prizadevanja za doseg evropske zaščite SMGO je podprl tudi minister za kmetijstvo in okolje mag. Dejan Židan.

Čebelarji smo v zadnjih letih naredili velikanski korak k prepoznavnosti tako čebelarstva kot tudi čebeljih pridelkov. Žal nam je velikokrat samoumevno, da bo porabnik sam prepoznal kakovost našega medu. Ker seveda ni vedno tako, je nujno, da se vključimo v sistem SMGO, saj bomo s tem pokazali, da cenimo svoj pridelek ter svoje skrbno in zaradi različnih dejavnikov velikokrat težavno delo pri ohranjanju čebeljih družin in pridelavi medu. Tako bodo naše delo in pridelke še bolj cenili tudi porabniki, to pa bo konec koncev vplivalo tudi na višjo ceno našega velikokrat podcenjenega medu.

SVOJIM KUPCEM PONUDIMO MED VIŠJE KAKOVOSTI – SMGO, KAJTI TI JO PRIČAKUJEJO IN SI JO TUDI ZASLUŽIJO!

Viri:

Čop, T. (2012): Zaščitni znaki so kolektivna lastnina. Zelena dežela, št. 111/2012.

Tomec, A. (2012): Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo. 36. dnevi čebelarstva Apislovenija.

Pravilnik o Slovenskem medu z zaščiteno geografsko označbo (Uradni list RS, 46/2009).

Vabljeni na strokovno razpravo o shemah višje kakovosti in na Dan shem višje kakovosti.

Vse zainteresirane čebelarje, tako uporabnike kakovostnih shem kot tudi tiste, ki o tem še le razmišljate, vabimo na strokovno razpravo o shemah kakovosti. Razprava bo potekala sočasno z **Dnevom shem višjih kakovosti**. Dogodek bomo pripravili v četrtek, **24. oktobra 2013, ob 16. uri**, v prostorih restavracije Gaj Mozirje, Cesta v Loke 7, Mozirje. Rdeča nit tokratnega posveta bo moč blagovnih znamk oz. kaj pridobijo čebelarji, ki so vključeni vanje. Naslovno temo bo predstavila

ga. Tanja Verhovnik iz Agencije za tržno komuniciranje VERUS. Poleg tega bodo predstavniki certifikacijskega organa Bureau Veritas pojasnili ugotovitve zunanjega nadzora v kakovostni shemi SMGO, predstavljeni pa bosta tudi interna kontrola medu in dobra praksa delovanja v kakovostni shemi SMGO. Pripravljamo pester in zanimiv program, zato vas vlijudno vabimo, da se nam pridružite!

Nataša Lilek,
svetovalka JSSČ

Priporočene cene medu v shemi SMGO so višje

Komisija za ekonomiko je na svoji 3. redni seji, 4. aprila 2013, predlagala priporočene cene za čebelje pridelke in priporočene cene medu, vključenih v SMGO, za leto 2013. Čebelarjem predlagamo, da medu ne prodajajo pod priporočenimi cenami. Predlog priporočenih cen za čebelje pridelke v letu 2013:

Čebelji pridelek	Cena EUR	Cena medu v SMGO – 20 % višja
cvetlični med (900 g)	7,20	8,70
akacijev med (900 g)	8,00	9,60

lipov med (900 g)	8,00	9,60
gozdni med (900 g)	8,60	10,40
kostanjev med (900 g)	8,60	10,40
smrekov med (900 g)	9,10	11,00
hojev med (900 g)	9,10	11,00
cvetni prah (0,1 kg)	4,70	
vosek (1 kg)	8,30	
čebelja družina (sat pokrite zalege s čebelami)	11,60	

Foto: Tomaž Šaupčič



Čebelarji se vedno bolj zavedajo pomena višje kakovosti in blagovne znamke Slovenski med z geografsko označbo ter se posvečajo raznim oblikam promocije.



Foto: Tanja Verhovnik



Zalega je lepo obdana z medom.

drugih o vrednosti zdravega in neoporečnega medu, o življenju čebel in njihovi pomembni oprashaevalni vlogi v naravi... Zadnja leta ČZS namenja precej pozornosti večji kakovosti čebeljih pridelkov. Poleg senzoričnih lastnosti medu (odstotka vode, el.

prevodnost, videz, vonj, okus, aroma) so pomembni tudi drugi fizikalno-kemični in mikrobiološki parametri, ki opredeljujejo med kot varno živilo. V mislih imam SMGO (Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo). Sistem čebelarju pomaga pri približevanju postopkom dobre čebelarke prakse v celotnem spektru dogajanj na poti od narave do potrošnika. Vanj je vključenih že kar precej čebelarjev, predvsem tistih, ki se zavedajo pomena besed kakovost in varna hrana. Sistem SMGO v veliki večini izpolnjuje tudi merila ekološkega čebelarjenja, le da je za člana ČZS certifikat SMGO cenejša rešitev. Predlagam ogled strani: www.czs.si/Upload/zbornik.pdf.

Dobro bi bilo, če bi se v okviru društva ali s čebelarškimi kolegi pogovorili o cenah medu in medenih pridelkov, predvsem zato, da se ne bi pojavila prevelika odstopanja. Dobro se je čim bolj približati cenam, ki jih vsako leto predlaga komisija za ekonomiko pri ČZS. Če čebelje pridelke prodajamo po nižjih cenah, je to znak, da ne znamo ceniti svojega dela in truda naših čebelic. Če imamo kljub temu, kar sem napisal, probleme s prodajo in nam med ostaja, ne obupajmo. Kdo ve, kakšna bo prihodnja letina ... ■

VETERINARSKI NASVETI

Jesensko zdravljenje čebel z varozo

Lidija Matavž*, lidija.matavz@vf.uni-lj.si

Preprečevanje varoze, tj. bolezni čebel, ki vsako leto povzroči odmrtnje številnih čebeljih družin, je proces, ki traja vse leto. Kljub velikim naporom, ki jih čebelarji in veterinarji vlagamo v preprečevanje te parazitarnе bolezni, smo prejšnjo zimo izgubili kar 15 odstotkov čebeljih družin (normalne zimske izgube naj bi bile do 10-odstotne). Ponekod so izgubili celo 50 ali več odstotkov čebeljih družin.

Če smo avgusta in septembra poskrbeli za zadostne količine kakovostne hrane in če smo pozno poleti izbrali učinkovito zdravilo za zatiranje varoj, nam zdaj preostaneta samo še preverjanje odpada teh pršic in zimsko zatiranje (novembra ali decembra).

Tudi preverjanje odpada varoj je proces, ki traja vse leto, saj na ta način zvemo, kaj se med letom dogaja v naših čebeljih družinah. Zato so testni vložki obvezni sestavni del vsakega čebelarstva. Brez ustreznih testnih vložkov je vse naše delo, povezano z zatiranjem varoj, nestrokovno in neučinkovito. Preverjanje odpada je še posebej pomembno pri zatiranju varoj z mravljinčno kislino in pri uporabi zdravil na podlagi timola.

* mag. dr. vet. med., VF NVI enota Murska Sobota

Pri uporabi zdravila Thymovar (timol) je še posebej pomembno, da odpad varoj preverjamo zadnja dva tedna. Če na dan še vedno odpade več kot ena varoja, moramo oktobra izvesti jesensko zatiranje. Po končanem poletnem zdravljenju varoze ugotavljamo stopnjo napadenosti tudi na podlagi štetja naravno odpadlih varoj. Njihovo število redno vpisujemo v Dnevnik veterinarskih posegov. Če oktobra odpadejo več kot tri varoje na teden, je treba zdravljenje nadaljevati že ta mesec. Uporabimo lahko oksalno kislino ali zdravilo Perizin. Zdravilno raztopino, ki naj bo sveže pripravljena, kapamo med ulice. **V obdobju, ko v družinah ni zalege, nam ena odpadla varoja/dan pove, da je v panju približno 400 do 500 varoj.**

Populacija varoj se vsak mesec razvoja čebelje družine podvoji. V obdobju eksplozivnega razvoja čebelje družine se varoje razmnožujejo počasneje od čebel, ko pa se število čebel jeseni zmanjša na zimsko družino, se dogaja nasprotno, zato varoje v tem obdobju pokončajo največ družin.

Varoje so zajedavci, ki nikoli ne počivajo, zato bo čebelarjevo letoletno delo učinkovito le, če jih bo imel pod kontrolo vse leto. ■

Kakšen sublimator naj uporabim in kako?

Vprašanje:

Moje vprašanje se nanaša na sublimiranje oksalne kisline pri zimskem zatiranju varoj, o čemer sem veliko zanimivega prebral na spletu. Zanima me, kateri oz. kakšen sublimator je priporočljiv. Tuje ali domače izdelave? Na kakšen način naj ga uporabim oz. katero (oksalno) kislino naj uporabim ter predvsem v kolikšni količini in kakšni obliki? Ali se kislina »ad. us. vet.« pri delovanju razlikuje od kislina »pro analysi«? Prosim, da odgovor objavite v SČ.

Čebelar iz Nove Gorice

Odgovarja prof. dr. Aleš Gregorc, dr. vet. med., Kmetijski inštitut Slovenije:

Hvala lepa za vprašanje. Za uporabo je priporočljiva takšna izvedba sublimatorja, da je ta ustrezen glede dosegljivosti vira energije za ogrevanje (električni tok). Tip oz. znamka sublimatorja ni pomembna, pozorni pa moramo biti na obliko izparilne ploščice ali posodice, saj mora ta omogočati ustrezen vnos hlapov kisline skozi žrelo v panj. Sublimator mora doseči temperaturo 157 °C, pri kateri oksalna kislina sublimira. Za standardni 10-satni AŽ-panj za enkratno zatiranje zimske gručice v eni etaži zadošča 1 g dihidrata oksalne kisline. Učinkovitost v družinah brez pokrite zalege, to je za zimsko zatiranje, je praviloma zelo velika (> 90 %), zato zadošča enkratno zatiranje. Pri nakupu dihidrata oksalne kisline je treba paziti, da je njena čistost več kot 99,5-odstotna (»pro analysi«). Ob sublimiranju oksalne kisline se moramo tudi ustrezno zaščititi z zaščitno masko za organske kisline, zaščitnimi rokavicami, očali, zaščitnim predpasnikom in zaščitno obutvijo.

Bolj kot sublimacija oksalne kisline je za zatiranje varoj priporočeno kapanje z raztopino dihidrata oksalne kisline in sladkorja v vodi. Ta način vnosa sredstva v panj je bolj preprostejši, natančno je doziranje, manjša pa je tudi izpostavljenost uporabnika sredstva delovanju oksalne kisline.

Odgovarja delovna skupina veterinarjev za zdravstveno varstvo čebel pri Nacionalnem veterinarskem inštitutu

Kot že sami omenjate, je v Sloveniji mogoče kupiti več različnih pripomočkov za sublimiranje oksalne kisline. Zaradi pomanjkljive pravne podlage je področje testiranja in registracije takih pripomočkov pri nas neurejeno, zato noben pripomoček ni opremljen z uradnimi navodili za uporabo oziroma ni registriran kot medicinski pripomoček.

Veterinarska služba VF NVI uporabe sublimacije za zatiranje varoj ne priporoča, ker področje uporabe pripomočkov ni urejeno, ker doslej niso bila izvedena uradna testiranja, zaradi česar pripomočki niso opremljeni z uradnimi navodili, ker doziranje oksalne kisline ni natančno, ker vpliv na čebeljo družino ob različnih pogojih (šibka ali močna družina, tip in velikost panja, zunanja temperatura ...) ni dovolj raziskan in ker je delo za čebelarja nevarno. Veterinarji priporočamo uporabo kapanja ali škropljenja oksalne kisline v sladkorni raztopini. Glede zdravljenja se posvetujte z veterinarjem VF NVI, pristojnem za vaše območje.

Oksalna kislina »ad. us. vet.« je uradno preizkušena in registrirana ter opremljena z navodili proizvajalca za uporabo pri zdravljenju varoze pri čebelah. Kislina z oznako »p.a.« je kemikalija, ki jo na podlagi Pravilnika o izjemni uporabi zdravil pristojni veterinar skupaj z navodili za uporabo lahko predpiše kot magistralno zdravilo za uporabo za zatiranje varoj, če iste učinkovine ni na voljo v obliki »ad. us. vet.«. ■

Če iščete odgovor na kakršno koli vprašanje v povezavi s čebelarstvom, ga lahko pošljete na uredništvo Slovenskega čebelarja, mi pa bomo nanj skušali poiskati odgovor.

Uredništvo

GLUKOZNO-FRUKTOZNI SIRUP - C*TruSweet

- visok odstotek sladkorja,
- takoj pripravljen za uporabo,
- stabilen in dolgo obstojen.

Dobavitelj:

SONLEN, d. o. o.

Razborca 4, 2382 Mislinja

GSM: 041/640 863

Tel.: 02/885 62 30

E-pošta: sonlen@siol.net

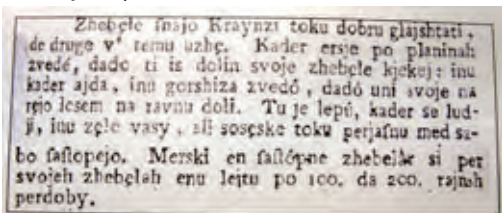
www.sonlen.si



Prvo v slovenščini tiskano poročilo o čebelarstvu

Andrej Šalehar*, andrej.salehar@bf.uni-lj.si

Leta 1789 je na Dunaju izšla knjiga z naslovom *Kmetam sa potrebo inu pomozh*, ki jo je napisal R. Z. Becker, v slovenščino pa jo je prevedel Marko Pohlin. 33. poglavje vsebuje tudi zapise o čebelarstvu na Kranjskem, to pa je verjetno prvo v slovenščini natisnjeno poročilo o čebelarstvu.

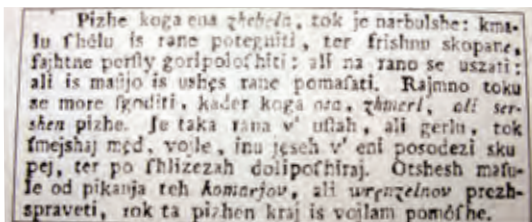


Zapis o čebelarjenju na Kranjskem, 1789, str. 253-254

Jezikovna posodobitev:

Kranjci znajo tako dobro gojiti čebele, da o tem učijo tudi druge. Ko na planinah cveti resje, tja preselijo svoje čebele; in kadar cvetita ajda in ogrščica, jih preselijo na ravnino. Lepo je, kadar se ljudje in celotne vasi ali soseske prijazno med seboj razumejo. Marsikateri razumen čebelar s svojimi čebelami na leto zasluži 100 do 200 goldinarjev.

V 49. poglavju piše tudi, kako ravnati, kadar piči čebela:



Kako ravnati, kadar piči čebela, 1789, str. 342

Jezikovna posodobitev:

Kadar koga piči čebela, je najbolje iz rane čim prej potegniti želo ter nanjo položiti svežo vlažno zemljo ali se na rano »uscati« ali jo pomazati z ušesnim maslom. Enako ravnamo, kadar koga piči osa, čmrlj ali sršen. Če pa je taka rana v ustih ali grlu, tedaj skupaj zmešaj v eni posodici med, olje in kis ter po žličkah požiraj. Mozolje od pikanja komarjev ali brencljev na pičenem mestu pomazemo z oljem.

O prvem zapisu je pisal tudi Stabej (1976). Tako kot on tudi mi lahko obžalujemo, da niso leta 1776 natisnili

* zaslužni prof. dr., Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani

v slovenščini napisane knjige Pogovori o čebelnih rojih Petra Pavla Glavarja. Rokopis te knjige hranijo v Arhivu Republike Slovenije. Dostopen je tudi na spletu na naslovu: <http://www.dedi.si/virtualna-knjiga/28599>.

Po doslej najdenih tiskanih dokumentih je bilo leta 1789 prvič v slovenščini objavljeno tiskano poročilo o čebelarstvu na Kranjskem. ■

Viri:

Becker, Rudolf Zacharias (1789): *Kmetam sa potrebo inu pomozh*, ali uka polne vesele, inu shalofne pergodbe te vasy Mildhajm. Sa mlade, inu ftare ludy (poslovenil Marko Pohlin). Dunaj, 445 strani.

DEDI – Enciklopedija naravne in kulturne dediščine na Slovenskem (<http://www.dedi.si/> - 14. 11. 2012), Peter Pavel Glavar – SI AS 869, 1751–1784.

Stabej, Jože (1976): *Pogovor od zebelnih rojou/kusi*, str. 66–78, v: Martin Mencej: *Ob 200-letnici pisane besede o slovenskem čebelarstvu*. Ljubljana 1976, 335 strani.



Naslovnica knjige *Kmetam sa potrebo inu pomozh*, 1789

Dan čebelarjev na sejmu AGRA

V soboto, 24. avgusta 2013, je svoja vrata odprl 51. kmetijsko-živilski sejem AGRA, ki je bil za obiskovalce odprt do vključno četrtrka, 29. avgusta. Na njem je sodelovalo več kot 1700 razstavljalcev, poleg njih pa še vladne, zbornične in strokovne institucije ter slovensko kmetijsko-živilsko šolstvo itd. Na sejmu so se predstavili tudi Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, Čebelarstva zveza društev Pomurja, Zadruga za razvoj čebelarstva in vrtec Manka Golarja iz Gornje Radgone.

Ob navzočnosti številnih visokih gostov je sejem slovesno odprla predsednica vlade mag. Alenka Bratušek. V svojem nagovoru je poudarila, da je sejem izjemno pomemben zlasti za obiskovalce, saj se na njem lahko seznanijo z novostmi na področju kmetijstva. Po uradnem odprtju je skupaj z ministrom za kmetijstvo in okolje in drugimi visokimi predstavniki obiskala številne razstavljalce, med drugimi tudi čebelarje.

Nedelja je tradicionalno namenjena dnevu čebelarjev. V organizaciji Pomurskega sejma je bila dopoldne slovesna razglasitev rezultatov in podelitev priznanj ocenjevanja medu z mednarodno udeležbo. Na ocenjevanju je sodelovalo 50 čebelarjev z 72 vzorci medu, po večini iz Slovenije, devet vzorcev je bilo iz Hrvaške, po en vzorec pa iz Slovaške, Bosne in Hercegovine in Srbije. Naziv šampion oziroma odličje za med, ki je med vsemi ocenjenimi vzorci dosegel najvišje število točk, sta za akacijev med prejela Franc Belcl iz Presike in Čebelarstvo Tigeli iz Veržeja. Prvaka sorte za akacijev med sta prav tako postala Franc Belcl in Čebelarstvo Tigeli, prvak za gozdni med I je postal Jože Knez iz Spodnje Vižinge, za gozdni med II pa Trajče Nikoloski iz Ljubljane.

Po razglasitvi je potekala javna seja upravnega odbora ČZS o varni hrani. Dr. Maja Smodiš Škerl s Kmetijskega inštituta Slovenije je predstavila rezultate raziskovalnega dela »Vpliv kakovosti prehrane na dolgoživost čebel in vitalnost čebeljih družin«. Po seji je predsednik ČZS Boštjan Noč na novinarski konferenci opozoril na nujnost sodelovanja med čebelarji in kmetijci, ker smo odvisni drug od drugega. Poudaril je odlično sodelovanje z Zavodom za gozdove, saj se skupaj zavedamo, da je čebela del gozda in da gozd v obdobju gozdnega medenja uporabljamo tudi čebelarji. Svetovalec za varno hrano Tomaž Samec je predstavil zagotavljanje varnih čebeljih pridelkov. Ob tem je poudaril higienske normative, ki jih morajo zagotavljati čebelarji, ter pravilno označevanje čebeljih pridelkov. Tajnik ČZS Anton Tomec je predstavil stanje na področju Slovenskega medu z zaščiteno geografsko označbo. Kot je pove-



Šampiona za akacijev med sta prejela Franc Belcl iz Presike in Čebelarstvo Tigeli iz Veržeja. Prvaka sorte za akacijev med sta prav tako Franc Belcl in Čebelarstvo Tigeli, za gozdni med pa Jože Knez ter Trajče Nikoloski.



Utrinek z razstavnega prostora ČZS, JSSČ

dal, zdajšnja pridelava tovrstnega medu zadošča potrebam slovenskega trga. Dr. Stanko Kapun je pohvalil dobro sodelovanje med ČZD Pomurja in ČZS ter opisal več nalog, ki smo jih v tem obdobju izvedli skupaj, npr. vplivanje na ukrepe poletne ozelenitve njiv, izobraževanje čebelarjev, storitve JSSČ idr.

Zadnji čebelarški dogodek tega dne je bila mednarodna strokovna razprava o sobivanju čebelarja in kmeta. V razpravi so sodelovali dr. Renzo Re in dr. Pierbruno Mutton iz Italije, inž. Josef Ulz iz Avstrije, Vedran Lesjak in Saša Petrič iz Hrvaške ter Vlado Auguštin iz Slovenije. Več o vsebini strokovne razprave bomo objavili v eni izmed prihodnjih števil Slovenskega čebelarja.

Lidija Senič, vodja JSSČ

Čebelarji iz Loške doline razvili svoj prapor

Zadnje junijsko soboto smo čebelarji iz Loške doline razvili svoj društveni prapor. Slovesnost ob tej priložnosti je bila združena z družabnim srečanjem čebelarjev naše območne Čebelarске zveze Cerknica.

Prireditve, ki so ji še posebej slovesen pridih dodali številni prapori sosednjih društev, so popestrili učenci osnovne šole, ženski pevski zbor Jasna in nagovori predsednika društva g. Podobnika, nekdanjega predsednika g. Vesela in župana Loške doline g. Komidarja. Posebej smo bili veseli spodbudnih besed predstavnika ČZS g. Marka Alaufa.

Gospod Vesel, ki je bil v obdobju svojega mandata predsednika upravnega odbora društva nosilec projekta razviti prapora, je v svojem govoru poudaril dolgoletno tradicijo in množičnost ukvarjanja s čebelarjenjem ter dolgotrajno društveno tradicijo, saj se ta približuje stoletnici. Poudaril je tudi prizadevanja članov društva za ohranjanje čebelarstva in skrb za zdravje čebel. Zahvalil se je vsem članom društva za pogum in trud, da so razvili svoj prapor, vsem prijateljem in dobrotnikom pa za pomoč in sredstva, ki so društvu omogočila to dejanje. Za vnaprej pa je napovedal, da bodo zavihali rokave in skušali uresničiti

željo po pridobitvi svojih društvenih prostorov.

Da je čebelarška dejavnost na našem območju ugledna in cenjena, nam dokazujejo množična udeležba na slovesnosti in spodbudne besede, ki nam jih je namenil župan.

Ob tej priložnosti so bila podeljena tudi odličja Antona Janše II. stopnje trem članom naše območne zveze.

Po razvitju prapora, ki ga je blagoslovil župnik g. Modic, je sledil sproščen sklepni del, v katerem so sodelovali osnovnošolci, ki so vključeni v čebelarški krožek. Drugi del prireditve se je zavlekel v večerni hlad poznojunijskega dne.

Anton Žnidaršič



Foto: Anton Žnidaršič

Najden in znova vgrajen temeljni kamen Čebelarškega centra Slovenije

Letos poleti je bil najden in znova vgrajen temeljni kamen za graditev poslopja Čebelarškega centra Slovenije, ki je bil položen ob začetku graditve centra daljnega leta 1972. Temeljni kamen, pravzaprav plošča z napisom za tedaj še t. i. Čebelarški izobraževalni center ali krajše ČIC, je bil položen 21. julija 1972. Ob začetku kopanja so ploščo odstranili in jo shranili pri zdaj že pokojnem čebelarju Francu Urbaniji, ki je bil eden izmed pobudnikov in podpornikov graditve centra. Pozneje so nanjo pozabili, zato je tudi niso vrnilo na njeno mesto.

Poleti pa je g. Niko Urbanija v svoji hiši v Lukovici našel temeljni kamen in ga vrnil tja, kamor sodi. ČZS je kamen vgradila na pročelje stavbe poleg službenega vhoda. Na kamnu je izpisan originalni napis: »ZVEZA ČEBELARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE 21. julij 72.« Veseli smo, da je kamen kot pomemben zgodovinski artefakt iz obdobja začetka graditve znova na svojem mestu, saj nas spominja na številne zaslužne čebelarje, ki so pripomogli k zgraditvi Čebelarškega centra.

MB



Foto: MB



Foto: Arhiv ČZS

21. 7. 1972: Predsednik občinske skupnosti Domžale Albin Klemenc vgrajuje temeljni kamen s spominsko listino.

Čebelnjak krožka pri OŠ Mislinja

V prejšnjem šolskem letu je na OŠ Mislinja začel delovati čebelarški krožek. Ker so se pojavile težave pri praktičnem delu krožka, saj je prevoz otrok do čebelnjaka zelo zahtevno in odgovorno opravilo, smo po razmisleku o tem, kako rešiti ta problem, štirje čebelarji udejanjili zamisel o učnem čebelnjaku, ki sta jo v celoti podprla župan in vodstvo OŠ Mislinja. Pri tem nam je na različne načine pomagalo veliko ljudi ter za ta namen prispevalo svoj delež. Žal pri tem projektu nismo dobili podpore tistih, od katerih bi jo najbolj pričakovali. Lep je občutek ob spoznanju, da je v našem kraju še veliko dobrih ljudi, ki imajo čut za naravo in željo pomagati. Z veseljem spremljajo tudi razvoj našega kraja. Zato bi se tudi sam rad iz srca zahvalil vsakemu posebej in vsem, ki ste kar koli

prispevali, da je ob šolskem sadovnjaku in urejenem vrtu zrasel ta majhen čebelnjak. Naj med!

Jure Tasič



Foto: Jure Tasič

Roj na dlani

Neko nedeljsko popoldne čebele niso počivale, temveč so se pripravljale na rojenje! Opazoval sem jih sede pod drevesom, na katerega se je usedlo že kar nekaj rojev. Čebele so se mi začele približevati in postajal sem vedno bolj negiben. Kmalu so začele obletavati roko, ki sem jo počasi odmikal od sebe. Najprej se je na roko usedlo le nekaj čebel, nenadoma pa jih je bila roka polna in vedno več jih je bilo. V roki je nastajal zelo prijeten občutek, in ko so se kmalu usedle vse, sem jih lahko odnesel v čebelnjak. Tam sem jih otrešel v škatlo, namenjeno za ogrebanje rojev. Zanimivo pri tem je, da me ni pičila niti ena čebela, čeprav sem mislil, da me bo katera, ko sem jih stresel z roke.

Danijel Šmon



Foto: Danijel Šmon

Čebelarški sejem Sivka v Varaždinu

V petek, 25., in soboto, 26. oktobra 2013, vas vabimo na dvodnevni čebelarški izlet v Varaždin z okolico. Program izleta obsega: ogled čebelarstva g. Milislava Korača, ki vzreja matice, ogled znamenitosti Varaždina z okolico, druženje s tamkajšnjimi čebelarji, obisk čebelarskega sejma SIVKA in obisk prodajalne APIVIT. Cena izleta je 95 EUR na osebo (ta vključuje avtobusni prevoz, dve kosili, večerjo, nočitev z zajtrkom, voden ogled Varaždina, obisk pri čebelarju in obisk prodajalne Apivita ter ogled sejma SIVKA). Do zasedbe prostih mest prijave z vplačili sprejemajo v trgovini WECO COMERCE, Darko Magdič: 041/400 456. Če do 10. oktobra ne bo vsaj 40 prijav, bo izlet odpadel.

Boštjan Noč



Praznovanje visokega jubileja ČD Alojz Greif Hoče

ČD Alojz Greif Hoče letos praznuje 100 let organiziranega čebelarstva v teh krajih. Osrednja prireditve ob visokem jubileju bo 5. oktobra 2013, ob 10. uri, v Domu kulture Hoče. Program prireditve: odprtje razstave izdelkov učencev in

razstave medenjakov, slovesna proslava, podelitev priznanj, razdelitev nagrad in zaključek akcije »Zberimo sto kilogramov medu za otroke iz naših krajev«. Vljudno vabljeni.

Organizacijski odbor ČD Alojz Greif Hoče

OBVESTILA ČZS

Osnova za dohodnino nižja za 18 odstotkov!

Vlada RS je v petek, 30. avgusta 2013, na dopisni seji sprejela uredbo o določitvi kalkulacij za ugotavljanje katastrskega dohodka in pavšalne ocene dohodka na panj ter o določitvi lestvic katastrskega dohodka in pavšalne ocene dohodka na panj za leto 2014. Za leti 2013 in 2014 bo pavšalna ocena dohodka na panj ugotovljena na dan 31. avgust 2013 za stanje čebeljih družin v registru čebelnjakov na dan 30. junija tega leta. Nova pavšalna ocena dohodka na panj je 17 EUR. V dohodnino je všteti

70 odstotkov pavšalne ocene dohodka na panj, to je 11,9 EUR oziroma skoraj 18 odstotkov manj kot do zdaj (pred tem 14 EUR)! Da se je to zgodilo, se čebelarji lahko zahvalimo odlični argumentaciji, ki jo je pripravila ČZS, JSSČ, z go. Tanjo Magdič na čelu v tesnem sodelovanju s komisijo UO ČZS za ekonomiko, ki jo vodi g. Jože Smrkolj. Prvotni predlog je bil, da naj bi bila pavšalna ocena dohodka na panj 31 EUR, kot vidite, pa je zdaj 17 EUR.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Sejem Narava in zdravje

ČZS, JSSČ se bo tudi letos udeležila tradicionalnega sejma Narava in zdravje. Letošnji 44. sejem bo od 17. do 20. oktobra 2013 potekal na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Tokrat bomo osrednjo pozornost namenili prikazu čebelarjevih del in pomembnosti čebel kot opravevalk. Ob tej priložnosti bomo opozorili, kako lahko vsak posameznik s sajenjem medovitih rastlin poskrbi za ohranitev naših opravevalk. Obiskovalcem sejma bomo predstavili

tudi čebelje pridelke in pomen shem višje kakovosti pri pridelavi čebeljih pridelkov. Poskrbeli bomo tudi za najmlajše obiskovalce sejma, saj se bodo ti lahko udeležili delavnic izdelave svečk iz čebeljega voska. Ob stojnici ČZS, JSSČ bo vsak dan tudi svetovalec JSSČ. Vljudno vabljeni na sejem Narava in zdravje, na katerem vas pričakujemo ob stojnici ČZS, JSSČ!

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Strokovna razprava o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji

Vabimo Vas, da se **10. oktobra 2013, ob 16. uri, v čebelarstvu Irme Petelin, Pliskovica 102, 6221 Dutovlje**, udeležite strokovne razprave o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji. Namen razprave je čebelarje spodbuditi, da bi svojo **ponudbo obogatili z dodatnimi izdelki in ogledom čebelarstva oz. s čebelarskim turizmom**, saj bi s tem povečali gospodarnost svojega čebelarstva ter si omogočili dodatni zaslužek.

V okviru strokovne razprave bomo govorili o **zakonodaji**, predvsem o uredbi o vrstah, obsegu in pogojih za opravljanje dopolnilne dejavnosti, ter o

pričakovanih spremembah uredbe, ki naj bi čebelarjem omogočila registracijo več dopolnilnih dejavnosti, povezanih s čebelarstvom. Govorili bomo tudi o **možnostih za razvoj čebelarskega turizma, o pomenu certificiranja in o tem, kakšno ponudbo pričakuje obiskovalec čebelarskega turizma, ter ob ogledu čebelarstva Petelin predstavili dobro prakso.**

V strokovni razpravi bodo sodelovali Tanja Arih Korošic, Franc Šivic, predstavnik Ministrstva za kmetijstvo in okolje ter Tanja Magdič.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Javna razprava o dozdajšnjem in prihodnjem delu ČZS!

17. oktobra 2013, se bo ob 17. uri, v prostorih ČZS na Brdu pri Lukovici pričela javna razprava o delu ČZS v minulem obdobju in o prihodnjih izzivih ČZS. V začetku javne razprave bo predsednik ČZS Boštjan Noč predstavil realizacijo programa v prvi polovici mandata vodstva ČZS in predstavil izzive, ki so pred nami. Zatem se bodo v razpravo vključili zaposleni na ČZS in vodstvo ČZS, nato člani

UO ČZS, predsedniki komisij UO ČZS in predsedniki območnih zvez. Ob koncu pa bo beseda dana vsem prisotnim z namenom, da se skupaj oblikuje cilje za delo v naslednjem obdobju. Vabimo Vas, da v razpravi aktivno sodelujete s svojimi predlogi in pobudami, ki nam jih lahko pošljete v pisni obliki za obravnavo na razpravi.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Opozorilna tabla za čebelnjak

ČZS vam ponuja opozorilno tablico o možnosti pika čebel, ki jo pritrdimo na čebelnjak. Cena tablice je 18,30 EUR + poština. Naročila sprejema ga. Barbara Dimc po tel.: 01/729 61 00 oz. e-pošti: barbara.dimc@czs.si. ČZS



Zaživel je nov spletni portal, namenjen kmetijskim pridelkom

Zaživel je nov spletni portal www.lokalna-kakovost.si, v okviru katerega je vzpostavljena baza slovenskih pridelovalcev in predelovalcev. Portal je namenjen predstavitvi pridelovalcev in predelovalcev vseh kmetijskih pridelkov, torej tudi čebelarjem. Prijava vam omogoča tudi:

- prijavo in objavo dni odprtih vrat,
- predstavitev vaše dejavnosti,

- prikaz lokacije na zemljevidu,
- sprejemanje prijav obiskovalcev,
- povezavo z družbenimi omrežji obiskovalcev,
- objavo vaših fotografij.

Svetujemo vam, da se registrirate in predstavite svojo ponudbo.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Vabilo na Ambrožev ples

ČZS znova prireja Ambrožev ples. Vabimo Vas, da se nam pridružite! Na Ambroževem plesu se bomo zavrteli v soboto, 7. decembra 2013, od 18. ure naprej, v Čebelarstvu centru Slovenije. Za živo glasbo, odlično hrano in pijačo bo poskrbelo naše gostišče Čebelica, za dobro voljo in prijetno razpoloženje pa bomo poskrbeli sami. Pripravili bomo tudi družabne igre in

seveda skromne nagrade. Obeta se tudi kakšno presenečenje ... Prijave zbiramo po telefonu št.: 01/729 61 00, 041/370 409 ali po e-pošti barbara.dimc@czs.si. Cena vstopnice na osebo je 28,00 EUR. Število mest je omejeno, štejejo samo vplačane prijave. Obstaja tudi možnost prenočitve v našem centru, seveda po predhodni rezervaciji. Vabljeni! ČZS

Čebelarški koledar 2014

ČZS vam omogoča nakup čebelarškega koledarja za leto 2014. Člani ČZS boste koledar prejeli brezplačno pri predsedniku svojega ČD. Več dodatnih koledarjev lahko naročite na: info@czs.si ali po tel. št.:

01/729 61 00. Cena posameznega izvoda koledarja z DDV je 2,50 EUR. Koledar vam lahko pošljemo tudi po pošti, vendar poštino plača naročnik.

ČZS

Posebna akcija v oktobru

Ta mesec vam po posebno ugodni ceni 40,00 EUR ponujamo jakne soft shell z napisom »Ohranimo čebele«. Na voljo so v sivi in črni barvi (ve-

likosti L, XL in XXL). Vsa naročila sprejemamo po tel.: 01/729 61 00 ali e-pošti: barbara.dimc@czs.si.

ČZS

Zlati medenjak

Obveščamo vas, da bo ČZS, JSSČ po izjemno uspešnem natečaju za zlati medenjak razpis ponovila tudi v tem letu. K sodelovanju ste vabljeni vsi, ki pečete odlične medenjake! Medenjake skupaj s prijavnico pričakujemo na naslovu Čebelarke zveze od 18. do vključno 20. novembra 2013. Prispele medenjake bo vred-

notila in ocenila komisija strokovnjakov. Zmagovalnemu medenjaku bomo podelili naziv »zlati medenjaki«. Razpis je v celoti objavljen na spletni strani www.czs.si. Več informacij na e-naslovu: tanja.magdic@czs.si, 040/436 513.

*Tanja Magdič,
svetovalka JSSČ za ekonomiko*

Promocijska akcija v vrtcih in šolah in Tradicionalni slovenski zajtrk

Vse čebelarje in čebelarke tudi letos vabimo k sodelovanju pri izvedbi promocijske akcije En dan za zajtrk med v šolah in vrtcih. Akcija bo že sedmo leto zapored potekala tretji petek v novembru, to je v **petek, 15. novembra 2013**. Ta dan sicer zaznamujemo kot **dan slovenske hrane**, ena izmed pomembnih dejavnosti ob tem pa je tudi **projekt Tradicionalni slovenski zajtrk, v okviru katerega poteka tudi naša promocijska akcija v vrtcih in šolah**.

K sodelovanju v projektu so povabljene vse osnovne šole in vsi vrtci, seveda pa tudi druge organizacije in posamezniki. **Tradicionalni slovenski zajtrk** sestavljajo **kruh, mleko, jabolko, med in maslo**. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje bo za ta zajtrk namenilo do največ 0,43 EUR (brez DDV) na osebo (otroci, učitelji in vzgojitelji v vrtcih in osnovnih šolah) za **nakup kruha, mleka, jabolka, medu in masla**. Šole in vrtci bodo natančnejša navodila o izvedbi projekta (zajtrka) prejeli naknadno, predlagano pa jim bo, naj živila **kupijo** pri lokalnih pridelovalcih in predelovalcih, torej tudi **pri čebelarjih. To lahko storijo brez izvedbe postopka javnega naročanja, in sicer neposredno z izdajo naročilnice ali s sklenitvijo pogodbe o dobavi živila**. V zvezi s tem vam svetujemo, da šolam in vrtcem sami ponudite svoje sodelovanje, in to tako ponudbo za nakup medu kot tudi možnost predstavitve svojega čebelarstva otrokom. Po sklepu UO ČZS priporočamo, da vrtcem in šolam med za izvedbo zajtrka ponudite po ceni, ki je na sredini med odkupno in povprečno ceno v prodaji na drobno, to je po 5,83 EUR/kg, saj bomo na ta

način vsaj nekoliko ohranili dobrodelno noto. Če želite, pa seveda lahko med –tako kot v minulih letih – tudi podarite.

ČZS, JSSČ je tudi letos za otroke izdala posebno zgibanko **Čbelica moja prijateljica** z naslovom Čebelje paše. Zgibanka je to leto namenjena **vsem otrokom v vrtcih in vsem učencem prve triade osnovne šole** in ne več vsem učencem osnovne šole. Za učence druge in tretje triade bomo pripravili **učno gradivo** in učne liste, ki bodo dostopni na spletni strani www.czs.si in www.ohranimo-cebele.si, dodane pa bodo tudi spletne interaktivne vsebine, ki jim bodo z animacijo na poučen način predstavile svet čebel. Vsebine bodo na spletnih straneh dostopne predvidoma v začetku novembra.

Predsedniki društev bodo izvode zgibanke Čbelica moja prijateljica prejeli po pošti v drugi polovici oktobra. Prosimo vas, da vzpostavite stik z vrtci in šolami in da jih odnesete pristojnim. Ti bodo o prejemu zgibanke sicer obveščeni že prej, vendar vas zato, da bi se izognili težavam, prosimo, da **pri odgovornih osebah (vodjih, ravnateljih ...)** preverite, ali so zgibanke zaželeni, in da jih **posrežite, naj jih na ta dan razdelijo otrokom**.

Kot vsa leta doslej smo prepričani, da bomo čebelarji tudi letos poskrbeli za dobro izvedbo akcije, da bomo otrokom predstavili svet čebel in čebelje pridelke ter da bomo tako poskrbeli za boljšo ozaveščenost o pomembnosti čebel in večjo prepoznavnost čebeljih pridelkov.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Dan apiterapije v Mariboru

Tudi novembra letos bo en dan namenjen apiterapiji. Dogodek, na katerem bodo priznani strokovnjaki govorili o uporabi čebeljih pridelkov v vsakdanjem življenju, bomo pripravili v Mariboru.

Podroben program bomo objavili v prihodnji številki SČ. Vljudno vabljeni!

*Mag. Andreja Kandolf Borovšak,
svetovalka JSSČ*

Cenik prodajnih artiklov ČZS

Vse prodajne artikle ČZS lahko naročite po e-pošti: barbara.dimc@czs.si oziroma po telefonu št.: 01/729 61 00. Vse cene so z DDV. Če vam naročeno blago pošljemo po pošti, zaračunavamo stroške dostave (3,00 EUR). Vse artikle si lahko ogledate tudi na naši spletni strani www.czs.si, v rubriki e-trgovina. Za podrobnejše informacije smo vam na voljo po telefonu ali e-pošti.

ČZS

LITERATURA	CENA V EUR
Priročnik za začetnike	5,00
Zdravljenje s čebeljimi pridelki (Kapš)	43,00
Čebela se predstavi učbenik + del. zvezek (v kompletu)	3,10
Med - značilnosti slovenskega medu	2,70
Cvetni prah	1,90
Čmrlji v Sloveniji	3,90
Večjezični slovar čebelarstva	4,17
Čebeloreja	2,92
A. Janša: Popolni nauk	3,34
Čebelji pridelki (pridobivanje in trženje)	6,26
Čebela - ustvarjalne ideje	2,17
Recepture izdelkov iz čebeljih pridelkov	4,34
Pridelava in predelava voska	4,34
Slovenski čebelnjak	20,00
Čebelarjenje v nakladnem panju (Rihar)	15,60
Mana iglavcev (Rihar)	15,60

Varoja čebel (Rihar)	13,00
Vzrejamo boljše čebele (Rihar)	19,80
Filip Terč - začetnik moderne apiterapije	15,00
DVD	
Varoja	5,00
Čebelarstvo turistične poti (na voljo v treh jezikih)	10,00
S čebelo do medu	5,00
Kranjska sivka	12,00
TABLE	
Enostranska tabla	17,00
Dvostranska tabla	25,00
PRELEPKE	
Prelepka SMGO (mala)	0,035
Prelepka SMGO (velika)	0,030
ODLIČJA in DIPLOME	
Odličje Antona Janše	24,00
Različne diplome	0,83
SLOVENSKI ČEBELAR	
Izvod SČ - člani	4,00
Izvod SČ - nečlani	7,00
Naročnina na SČ (tujina)	50,00
Naročnina na SČ (Slovenija)	45,00
OBLACILA	
Klobuček	9,00
Jakna »soft shell«	48,00
Pulover	20,00
Brezrokavnik	21,00
Majica »Ohranimo čebele«	7,00
Majica »Slovensko je biti čebelar«	7,00
Kapica s ščitnikom »Slovensko je biti čebelar«	4,80

Oskrba čebel in svetovanje v jesensko-zimskem obdobju

Čebelja družina se zdaj že pripravlja na zimske razmere. Tako se njeno gnezdo krči v tisti del panja, v katerem nameravajo čebele prebiti hladne zimske dni. Naloga vsakega čebelarja je, da jih kar najbolje oskrbi. Tudi v jesenskem obdobju lahko za nasvete povprašate terenske svetovalce v čebelarstvu. Lahko vam svetujejo glede:

- zaščite satja (skupaj pregledata in sortirata satje, svetuje pa vam tudi glede zaščite pred voščeno veščo),
- spremljanja odpada varoj (pove vam, zakaj je pomemben testni vložek v čebelji družini in kako spremljamo odpad varoj),
- vodenja dokumentacije v čebelarstvu (svetuje vam o vodenju čebelarstva dokumentacije in vam je v pomoč

Delavnice terenskih svetovalcev

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
3. okt.	17.00	Priprava čebel na prezimovanje	Peter Babnik	Društveni čebelnjak Vojnik	g. Babnik 041/211 295
15. okt.	17.00	Priprava čebel na prezimovanje	Franc Kobe	Center biotehnike in turizma - Grm Novo mesto, Sevno 13, Novo mesto	g. Kobe 041/940 606
22. okt.	18.00	Priprava čebel na prezimovanje	Slavko Ružič	Gozdarska hiša v Rožni Dolini	g. Ružič 031/689 155

tudi pri izpolnjevanju različnih čebelarstvih evidenc),

- priprave čebeljih pridelkov za prodajo (preden boste čebelje pridelke dali v prodajo, lahko skupaj preverita, ali so zapisi na nalepkah pravilni).

Terenski svetovalci v čebelarstvu vam bodo odgovorili tudi na kakršno koli vprašanje o delu pri čebelah. Vprašanja zanje lahko pripravite tudi čebelarji začetniki. V tem obdobju bodo terenski svetovalci na svojih območjih za vse čebelarje pripravljali tudi brezplačne delavnice. Priporočamo vam, da se jih udeležite in tako navežete stik z njimi. Podatke o e-naslovih in telefonskih številkah posameznih terenskih svetovalcev najdete tudi na spletni strani ČZS.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Tematski večer o Frančišku Mlinšku

Vse zainteresirane vabimo na tematski večer o nadučitelju in čebelarju Frančišku Mlinšku (1890–1973). Ta znameniti čebelar je deloval v Velenju ter s svojim zgledom, pa tudi s svojimi predavanji in čebelarskimi tečaji za to dejavnost navdušil veliko mladih. Po njem je tudi poimenovano velenjsko čebelarsko

društvo. Tematski večer bo potekal v četrtek, 14. novembra 2013, od 16. do 17. ure, v Čebelarski knjižnici Janeza Goličnika. Mlinška bo predstavil g. Edvard Stropnik ter bližnji sorodnik tega znamenitega čebelarja. Ob predstavitvi bomo obiskovalcem ponudili tudi brezplačno kavo. Vljudno vabljeni! MB

Udeležite se brezplačnega predavanja za čebelarje z naslovom »Spletna stran, ki prodaja!«

Spletna stran je dandanes za vsakogar tako rekoč nujnost, lahko pa je tudi veliko več, namreč učinkovit kanal za trženje in prodajo čebeljih pridelkov in izdelkov, pa tudi za morebitno dodatno ponudbo apiterapije in čebelarskega turizma. Na brezplačnem izobraževanju za čebelarje z naslovom »Spletna stran, ki prodaja« boste izvedeli, kako zasnovati spletno stran, namenjeno doseganju konkretnih ciljev, kot so povpraševanje, nakupi ali prijave. Izobraževanje bo potekalo v več krajih:

- na Čebelarski zvezi Slovenije na Brdu pri Lukovici, 22. oktober 2013, ob 17. uri. Kontakt za prijave: barbara.dimc@czs.si ali po tel. št.: 01/729 61 00;
- v Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru Gorenjske, Rožna dolina 50a, Lesce, 29. oktober 2013, ob 17. uri. Kontakt za prijave: ga. Kozinc 031/628 499 ali po e-pošti: cebelarski.center@gmail.com;
- pri Atelšku, Povir 52, Sežana, 5. november 2013, ob 17. uri. Kontakt za prijave: ga. Štok 031/675 464 ali po e-pošti: andreja.stok@komen.si;

- Ostale termine v mesecu novembru bomo objavili v ŠC 11/2013.

Spoznali boste načela načrtovanja spletne strani, kako pripravimo kakovostne in prepričljive vsebine, seznanili pa se boste tudi z različnimi načini pridobivanja obiskovalcev, od optimizacije za iskalnike in oglaševanja na Googlu do Facebooka in e-poštnega marketinga. Predavanje bo vsakokrat trajalo uro in pol, predavatelj Uroš Čimžar, direktor podjetja Domovanje.com, pa bo vesel tudi vaših vprašanj.

Izobraževanje bo brezplačno, vendar je prijava nanj obvezna. Prijavo oddate zgoraj navedenim kontaktnim osebam. Ob prijavi sporočite svoje ime in priimek, podjetje oz. organizacijo ter naslov svoje spletne strani, če jo že imate. Vsi udeleženci boste pridobili tudi posebno ugodnost za izdelavo svoje spletne strani. Pohitite s prijavo! V primeru, da za posamezen termin ne bo zbranih vsaj 20 prijav, predavanje odpade in se izvede v drugih terminih v Ljubljani. ČZS

Podatki o medenju za obdobje 23. avgusta – 22. septembra 2013

Donosi po panju ne predstavljajo količino iztočenega medu, ampak so orientacija, kaj se v naravi na posameznih območjih dogaja. Naj med!

Opazovalna postaja	Gibanje tehnične ± kg	Vrsta paše
Goriško, Šempeter	-2,2	Ni medilo
Lukovica, Brdo	-2,7	Ni medilo
Selška dolina, Podlonk	-1,3	Ni medilo
Bled	-5,8	Ni medilo
Koper, Dekani	-7,7	Ni medilo
Logaška planota, Menišija	-2,7	Ni medilo
Bela krajina, Poljanska gora	-7,2	Ni medilo
Ribniško Pohorje	-1,1	Ni medilo
Vransko, Prebold	-4	Ni medilo

Laško	-1,8	Ni medilo
Kanalsko, Tolminsko	-3,6	Ni medilo
Stojna sever	-2,2	Ni medilo
Slovenske gorice, Lenart	-1,6	Ni medilo
Slovenska Bistrica, Oplotnica	-3,7	Ni medilo
Travna gora	-3,1	Ni medilo
Zreško Pohorje	-1,5	Ni medilo
Goričko, Dankovci	-7,5	Ni medilo
Bistriško Pohorje	-3,1	Ni medilo
Loška dolina, Kozarišče	-5,1	Ni medilo
Dramlie	-9,1	Ni medilo
Zalec, Liboje	-9,9	Ni medilo
Krim, Iška vas	-4,2	Ni medilo
Kočevski rog	-4,8	Ni medilo
Kostrivnica, Lahomno	-4,3	Ni medilo
Kozjak, Kapla	-10,1	Ni medilo
Žužemberk	-3,3	Ni medilo
Ljubljanski vrh, Pokojišče	-1,2	Ni medilo

Svetovanja svetovalcev JSSČ

Svetovalci JSSČ bodo svetovanja za čebelarje izvajali do konca leta 2013. Zainteresirana čebelarstva društva, ki bi želela organizirati svetovanje, naj to najpozneje do 15. oktobra 2013 sporočijo na e-naslov: marko.borko@czs.si. Vsebina svetovanj:

Lidija Senič,
vodja Javne svetovalne službe v čebelarstvu

Tema	Svetovalc/-ka
Predstavitve Uredbe o izvajanju programa ukrepov na področju čebelarstva 2014–2016	Lidija Senič
• Čebelarstva zakonodaja s področja trženja • Pridobivanje sredstev in prijave na razpise	Tanja Magdič
Svetovanje s področja varne hrane	mag. Andreja Kandolf Borovšak, Nataša Lilek, Tomaž Samec

Brezplačne delavnice o osnovah uporabe računalnika in mobilne telefonije za čebelarje

Simbioza je vseslovenski prostovoljski projekt, v katerem sodeluje tudi Čebelarstva zveza Slovenije in ki že od leta 2011 na brezplačnih delavnicah o osnovah uporabe računalnika in mobilne telefonije povezuje različne generacije. Poglavitno poslanstvo projekta Simbioza je sodelovanje in prenos znanja med generacijami ter spodbujanje vseživljenjskega učenja. Cilj projekta je v našem primeru povečanje računalniške pismenosti in zanimanja za učenje elektronskih opravil med čebelarji.

Letos bodo delavnice potekale od 21. do 25. oktobra v dopoldanskem (9.00–11.00) in popoldanskem (16.00–18.00) času po tematskih sklopih, in sicer:

- ponedeljek, 21. oktobra: Računalnik, moj prijatelj (osnove uporabe računalnika),

- torek, 22. oktobra: Klik v svet (internet v vsakdanjem življenju),
- sreda, 23. oktobra: Brez elektronske pošte ne gre (elektronska pošta),
- četrtek, 24. oktobra: Povežimo se! (družabno omrežje Facebook),
- petek, 25. oktobra: Svet mobilne telefonije (mobilna telefonija, tablice).

Prijave tako za udeležence delavnic kot tudi za prostovoljce, ki bi želeli na delavnicah pomagati učiti starejše, so že odprte. Prijaviti se je mogoče prek naše spletne strani www.simbioza.eu ali po tel. št.: 040/940 888.

MB

KROMPIRJEVE POČITNICE NA ČEBELARSKO-TURISTIČNI KMETIJI ŠALAMUN PRI TERMAH BANOVCI



Pri nas lahko preživite jesenske počitnice s čebelarstvo animacijo (izdelovanje sveč iz voska, peka medenjakov oz. medenih srčkov, ogledi filmov o čebelarstvu). Na voljo so trije apartmaji in sedem sobno opremljenih sob. Za večje skupine organiziramo ogled in predstavitve čebelarstva z degustacijo. Po ugodni ceni prodajamo tudi večje količine cvetličnega, akacijevega, kostanjevega in gozdnega medu.

Informacije po tel. št.: **02/588 13 13** ali **051/606 963**.
www.salamun.si ctk.salamun@gmail.com

TRGOVINA

Gospoka 3, 3000 Celje

~ Delovni čas ~

Pon.-pet. od 8.00 do 15.00

Sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00

Sobota od 8.00 do 12.00

PONUJAMO VAM:

- ~ čebelarstvo zaščitno opremo, opremo in pribor
- ~ sladkorne pogače
- ~ med in ostale čebelje pridelke
- ~ darilni program in kozmetiko na bazi čebeljih pridelkov
- ~ kozarec za slovenski med in ostalo embalažo

Možnost naročanja prodajnih artiklov po telefonu, faxu ali e-pošti.
Tel./faks: 03/544 17 23; mail: trgovina.cebela@amis.net

ČEBELCA



**ODKUPUJEMO
ČEBELJI VOSEK**

Urniki usposabljanj v oktobru

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. **Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti novo izkaznico ČZS!** Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si. **Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu** izvajamo v osnovni obliki s celotno snovjo, potrebno za izdajo potrdila udeležencem, ter v krajši obliki za obnovitev znanja. Za izvedbo predavanja Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu mora biti prijavljenih najmanj 15 udeležencev. Potrdila bodo lahko takoj prejeli tisti čebelarji, ki se bodo prijavili do dva dni pred predavanjem in uspešno opravili preverjanje znanja! Tudi letos bodo

potekala skupinska **svetovanja s področja zagotavljanja varne hrane**. Tema svetovanj bo Označevanje medu in preostalih čebeljih pridelkov ter izpolnjevanje proizvodne dokumentacije (dokumentacija Smernic dobrih higienskih navad v čebelarstvu, sistema SMGO). Čebelarji naj s seboj prinesejo svoje obrazce in pripravijo konkretna vprašanja. Še enkrat poudarjamo, da mora imeti vsak čebelar, ki oddaja svoje čebelje pridelke v promet, vzpostavljen notranji nadzor, ki ga lahko vzpostavi s pomočjo izpolnjevanja omenjenih obrazcev. Po posameznih predavanjih bo sledila še brezplačna polurna predstavitev novih možnosti trženja za čebelarje z naslovom: Med in ameriški slamnik – nove možnosti trženja za čebelarje.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
1. okt.	17.00	Zdravstveno varstvo čebel	Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.	Center biotehnike in turizma – Grm Novo mesto, Sevnica 13, Novo mesto	ga. Lisec 07/393 47 09
9. okt.	16.00	Izbrana poglavja biologija čebel	Janez Kropivšek	Sejna dvorana občine Tolmin, Tolmin	g. Podgornik 040/800 402
15. okt.	16.30	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Milan Meglič	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	g. Lilek 040/436 519
16. okt.	16.00	Jesensko zdravljenje varoze z oksalno kislino	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	Sejna dvorana občine Tolmin, Tolmin	g. Podgornik 040/800 402
22. okt.	16.30	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu OBNOVITEV	Nataša Lilek	Čebelarški prostor v Neblem	g. Štucin 041/450 240
23. okt.	17.00	Senzorične lastnosti in prepoznavanje medu	Andrej Jernej	Restavracija Gastro, Rajšpova ulica 12, Ptuj	g. Kristovič 031/753 114
24. okt.	17.00	Izbrana poglavja biologija čebel	dr. Maja Smodiš Škerl	Prešernova dvorana Narodnega doma v Logatcu	g. Žakelj 041/560 573
25. okt.	17.00	Čebelarški turizem	Franc Šivic	OŠ Radeče	g. Bregar 041/668 305
28. okt.	17.00	Senzorične lastnosti in prepoznavanje medu	Tomaž Lesnjak	Restavracija Gaj, Loke 1, Mozirje	g. Čopar 041/655 178
8. nov.	17.00	Senzorične lastnosti in prepoznavanje medu	Andrej Jernej	Turistična kmetija Hari, Spodnja Ščavnica 42, Spodnja Ščavnica	g. Litrop 040/299 353
Svetovanja JSSČ					
2. okt.	18.00	Priprava in uporaba oksalne kisline v čebelarstvu	Vlado Auguštin	Čebelarški razvojno izobraževalni center Gorenjske, Rožna dolina 50a, Lesce	ga. Kozinc 041/746 439
8. okt.	16.00	Svetovanje s področja varne hrane	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Čebelarški dom Šmarje pri Jelšah	g. Pušnik 031/518 411
9. okt.	17.00	Priprava in uporaba oksalne kisline v čebelarstvu	Vlado Auguštin	Kulturni dom Skaručna	g. Gosar 041/767 595
15. okt.	16.00	Svetovanje s področja varne hrane	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Wellness hotel, Laško	g. Šolar 030/604 069
16. okt.	17.00	Priprava in uporaba oksalne kisline v čebelarstvu	Vlado Auguštin	Čebelarški dom ČD Zagorje, Valvazorjeva 2, Izlake (pri piceriji Čebelica)	g. Smrkolj 041/633 566
23. okt.	16.00	Svetovanje s področja varne hrane	Tomaž Samec	Pohorska vila, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede, Pivola 8, Hoče	g. Bauman 031/261 884
23. okt.	17.00	Priprava in uporaba oksalne kisline v čebelarstvu	Vlado Auguštin	Sejna soba občine Podčetrtek	g. Uršič 041/454 604
25. okt.	17.00	Svetovanje s področja varne hrane	Nataša Lilek	OŠ Vinica, Vinica	g. Lakner 041/708 430
28. okt.	16.30	Svetovanje s področja varne hrane	Tomaž Samec	Večnamenska dvorana, Juršinci 10, Juršinci	g. Križan 070/600 911
28. okt.	18.00	Priprava in uporaba oksalne kisline v čebelarstvu	Vlado Auguštin	Hotel Bela krajina, Metlika	g. Dragovan 040/468 415

PRODAM

- Svež matični mleček** lastne pridelave, pakiran po 40 g, 150 g ali 700 g, tel.: 031/484 527.
- Cvetni prah**, propolis, vosek, akacijev med in matični mleček, odlična kakovost, na voljo vse leto, tel.: 041/965 939.
- Med v sodih**, kostanj+lipa, hoja, akacija, 10-satne AŽ-panje in nove LR-panje, tel.: 070/753 096.
- Večjo količino** medu iz kočevskih in belokranjskih gozdov (kostanj, gozdni, hojev), svež matični mleček, dostava po vsej Sloveniji, tel.: 041/385 620.
- Večje količine** cvetličnega, kostanjevega in hojevega medu v nepovratni embalaži po 25 kg (okolica Črnomlja), tel.: 051/412 466.
- Letošnji akacijev** in hojev med v sodih (okolica Ptuja), tel.: 041/488 248.
- Letošnji cvetlični** in akacijev med, tel.: 040/892 240.
- Letošnji gozdni** in hojev med, kontrolirane kakovosti, tel.: 040/470 528, 040/889 364.
- Letošnji smrekov**, hojev in akacijev med, tel.: 051/618 532.
- Akacijev in cvetlični** med (Murska Sobota), tel.: 02/528 11 57.
- Akacijev in kostanjev** med, tel.: 07/305 81 83, 031/875 894.
- Akacijev, lipov**, cvetlični, hojev med, tel.: 040/217 542.
- Akacijev, gozdni** in hojev med, tel.: 041/403 960.
- Cvetlični, akacijev**, kostanjev in hojev med, večjo količino (Prekmurje), tel.: 041/298 199.
- Cvetlični, lipov**, kostanjev med (embalažo prinese kupec) ter zamrznjen cvetni prah (Bela krajina), tel.: 040/888 979.

- Cvetlični med**, pakiran v embalažo, neto 27 kg, tel.: 031/893 718.
- Cvetlični, akacijev**, lipov in hojev med (okolica Ajdovščine), tel.: 031/856 654.
- Cvetlični, akacijev**, kostanjev, lipov, hojev med v sodih ter 300 kg sode za med, ugodno, tel.: 040/436 516.
- Cvetlični, akacijev**, lipov, kostanjev in hojev med, tel.: 031/651 378.
- Cvetlični in kostanjev** med ter pitalnike, tel.: 05/122 59 16.
- Cvetlični, gozdni**, kostanjev in hojev med v sodih ter svež matični mleček, tel.: 070/492 593.
- Kostanjev, cvetlični** in gozdni med, tel.: 070/862 544.
- Gozdni med**, tel.: 031/209 945.
- Gozdni med** (Kočevje), tel.: 01/895 71 99.
- Gozdni med** (Kočevje), pakiran po pribl. 40 kg, tel.: 040/488 883.
- Gozdni in hojev** med, tel.: 041/575 477.
- Hojev, akacijev**, cvetlični in kostanjev med, tel.: 031/882 295 (po 15. uri).
- Hojev, akacijev**, cvetlični in kostanjev med, tel.: 031/244 601.
- Hojev in gozdni** med (Žiri), tel.: 041/239 062.
- Hojev med**, tel.: 041/581 444.
- Kočevski hojev**, cvetlični in gozdni med (Kočevje), tel.: 031/666 290.
- Štiri čebelje** družine z letošnjimi maticami, tel.: 070/858 765.
- 12 čebeljih** družin na 10 satih s panji ali brez njih; panji so dobro ohranjeni, tel.: 064/106 244.
- Nekaj čebeljih** družin na 5 in 7 AŽ-satih (Koper), tel.: 070/716 879.
- 10- in 12-satne** AŽ-panje, nove, iz smrekovega lesa in z lipovimi satniki, ugodno, tel.: 040/664 944.

- Čebele na 9, 7 in 6 satih**, s panji ali brez njih (okolica Ljubljane), tel.: 040/851 151.
- Čebele na AŽ-satih**, s panji ali brez njih, ter nove 5- in 7-satne AŽ-panje, topla izvedba, kombinacija les in stiropor, tel.: 041/822 366.
- Nove 10-satne** AŽ-panje, tudi trietažne, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).
- 10- in 7-satne** AŽ-panje, 1/1, 2/3 LR-panje, AŽ- in LR-satnike, tel.: 041/839 496.
- Malo rabljene** 2/3 LR-naklade z zažičenimi in razkuženimi satniki (Kozjansko), tel.: 041/215 281.
- Izdelujem panje** po naročilu: 5-, 7-, 9-, 10-satne AŽ-panje, 5-, 9-, 10-satne LR-panje ter lipove satnike AŽ- in LR-mere, tel.: 041/772 399.
- Prikolico** za 78 10-satnih AŽ-panjev ter nekaj številok revije Slovenski čebelar, letnik 1934 in letnik 1936, tel.: 031/271 452.
- Tovornjak** Mercedes 815, nosilnost 7500 kg, primeren za prevoznik čebelnjak, dolžina kesona 6,20 m, tel.: 041/781 928.
- TAM 4500** za prevoz čebel; vozilo je A-testirano in registrirano, tel.: 041/586 508.
- Čebelnjake, izdelane** po naročilu, od 650 EUR naprej, Mizarstvo Malavašič, tel.: 041/633 311.
- Parcelo, velikosti** 4713 m², v bližini obširnih akacijevih sestojev na Goriškem, zemlja globoka in rodovitna, primerna za vrt, vinograd ali sadovnjak, možnost namakanja, tel.: 041/613 183.
- Nerjaveče točilo** za štiri AŽ- ali LR-sate na ročni pogon, tel.: 040/648 719.
- Napravo za etiketiranje** kozarcev za med iz nerjavečega jekla; naprava je popolnoma avtomatizirana (Avstrija), tel.: 041/784 298.

KUPIM

Vosek 10-20 kg,
tel.: 041/772 399.

Cvetni prah in čisti propolis,
tel.: 041/608 642.

Hojev ali gozdni med oziroma za ti dve vrsti menjam akacijev, lipov ali cvetlični med z doplačilom,
tel.: 051/440 338.

Nadgradnjo za prevoz čebel za tovornjak ali zabojnik, tel.: 040/563 247.

Čebelarstvo opremo (točilo, ometalnik, posode ...) in čebele, tel.: 031/753 345.

Točilo za med INOX, štirisatno na motorni pogon ali šestsatno samoobračalno, tel.: 041/448 885.

Rabljene 11-satne AŽ-panje, tel.: 041/784 298.

Rabljene 10-satne AŽ-panje in 5- in 7-satne prašilčke, tel.: 041/772 399

ZAMENJAM

Sod lipovega medu za cvetličnega (Ribnica), tel.: 01/836 10 66, 031/836 213.

MIZARSTVO KRŽE 1936

Prašilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

MIZARSTVO KRŽE 1936

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/ 755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrze@yahoo.com

Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.



LOGHOUSE d.o.o.
SI-3331 Nazarje, SLOVENIJA

Sodobna gradnja objektov iz lesa
Z naravo do hiše



Avtor tlorisa: Karl Vogrničič

VELIKA PONUDBA ČEBELNJAKOV:

- * tipski čebelnjaki za 17 AŽ-panjev
- * tipski čebelnjaki za 24 AŽ-panjev
- * čebelnjaki po naročilu in želji kupca
- * APITERAPEVTSKI čebelnjaki



Informacije:

E-mail: info@loghouse.si, www.loghouse.si,
Tel.: 08 205 84 91

Sušilniki SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in topljenje kristaliziranega medu, sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.



Blaž Okorn, s. p.
Sp. Sorica 1a
4228 Železniki
tel.: 04/519 80 30 ali
031/542 517
e-pošta:
blaz.okorn@siol.net
www.susilnicesadja.si

» HUMOVIT Sadilni za sajenje trajnih rastlin na prostem «

Jesen, ko so rastline v fazi mirovanja, je čas za sajenje različnih vrst sadnega drevja in okrasnih dreves, razen rastlin iz južnih krajev.

Poleg kakovostnih sadik za sajenje potrebujemo tudi dobro zemljo – substrat HUMOVIT Sadilni.

Pravilno posajena in oskrbovana drevesa nam bodo v veselje in ponos, saj bodo hitro stopila v obdobje rodnosti, kar vodi tudi k bogatemu pridelku.



Cinkarna Celje je v letu 2013 zlati pokrovitelj Sklada za ohranitev kranjske čebele

Pršilčki (5s, 7s). Vse vrste AŽ panjev, vse vrste troetažnih AŽ panjev, pitalniki Francič. Vsak panj vsebuje testno rešetko za varjo. AŽ in LR naklade, globoki AŽ panji za krmljenje čebel s "kanglico", AŽ 11+3
 NOVO: Visoka podnica za LR, AŽ in DB naklade z "BORSTNIKOVIM" smukalnikom cvetnega prahu, za vse vrste naklad

Izdajujemo tudi vse ostale vrste panjev. Panji so izdelani iz lepljenega smrekovega lesa in so rogljičeni. Kupljeno blago vam pošljemo tudi po hitri pošti.

Mizarstvo in čebelarstvo Kočec
 Socka 13, 3203 Nova Cerkev
 GSM.: 041 805 179
 miroslav.kocec@siol.net

HVALA! VSEM OBISKOVALCEM NAŠEGA RAZSTAVNEGA PROSTORA NA SEJMU API 2013

FRANC PIPAN
 1941–2012


Franc Pipan se je rodil 2. januarja 1941 na Skaručni, v družini, v kateri so se s čebelami dejavno ukvarjali že od leta 1939.

Sprva je pomagal očetu, tudi ustanovnemu članu Čebelarke družine Skaručna, pri prevozu in oskrbi približno 50 družin. Po očetovi smrti sta nekaj let čebelarila skupaj z bratom Friderikom. Pozneje, ko je začel samostojno čebelarstvo, je Franc ljubiteljsko čebelaril povprečno s 15 desetsatnimi AŽ-panji. Član ČD Skaručna je postal leta 1992, nazadnje pa je bil član častnega razsodišča in odbora za pripravo in razvitje prapora. Žal je bil Franc prvi, ki smo ga decembra na zadnjo pot pospremili z novim praporom ČD Skaručna. Spominjali se ga bomo kot dobrega prijatelja in čebelarja z velikim čutom do čebel.

ČD Skaručna

DAVORIN KOKOŠAR
 1935–2013


V prvih spomladanskih dneh nas je presenetila novica o smrti našega člana Davorina Kokošarja. Rodil se je leta 1935 v vasi Čekovnik nad Idrijo.

Čebelariti je začel leta 1974, šest let pozneje pa se je včlanil v ČD Idrija. Čebelaril je z 20–25 družinami v AŽ-panjih. Po nesreči, v kateri mu je pogorel čebelnjak z vsemi čebelami, se je preusmeril v čebelarjenje z nakladnimi panji. Čebele so mu bile v razvedrilo po težkem rudarskem delu. Po upokojitvi jim je namenil še več svoje pozornosti. Čutil je potrebo po izobraževanju, zato se je redno udeleževal predavanj in drugih srečanj čebelarjev, bil pa je tudi član različnih organov društva. Za svoje vztrajno delo je prejel odličje Antona Janše III. stopnje.

Na idrijskem pokopališču smo se od njega poslovili 25. marca z besedami slovesa, društvenim

praporom in izrazi sožalja njegovim bližnjim.

ČD Idrija

MATIJA PETKOVŠEK
 1950–2013


19. aprila letos nas je zapustil čebelar in član ČD Postojna Matija Petkovšek iz Planine. Rodil se je 19. septembra 1950. Čebelariti je začel leta 1970 pod mentorstvom svojega strica, sicer ravnatelja Osnovne šole na Viču. V bližini domačije je postavil ličen čebelnjak. Čebelam je namenjal vso svojo pozornost in ljubezen. Leta 1990 se je kot pirotehnik udeležil vojne za Slovenijo v Krakovskem gozdu. Zaposlen je bil v Komunalnem podjetju Postojna – peskokop Planina in bil do upokojitve nadzornik v črpališču Malni. Pogrešali ga bomo tako postojnski čebelarji kot njegove čebele, ostal pa nam bo v lepem spominu.

ČD Postojna

VLADIMIR GRM
 1931–2013


Po dolgotrajni zimi, ko se je začela prebujati narava in z njo tudi čebele, nas je za vedno zapustil naš čebelar Vlado.

Rodil se je v Vitanju. Življenjska pot ga pripeljala v Zabukovico pri Žalcu, kjer se je zaposlil kot rudar in si ustvaril družino. Leta 1975, ko je bil še zaposlen, se je navdušil za čebelarjenje v nakladnih panjih. Vključil se je tudi v ČD Griže, v okviru katerega je izpopolnjeval svoje znanje.

Po upokojitvi je postopno povečeval število čebeljih družin, dokler ga huda bolezen ni prikovala na posteljo in invalidski voziček. Tako je zadnja leta delo marljivih čebelic spremljal le od daleč in po pripovedovanju sina Vilija ter vnuka Žige. Spominjali se ga bomo kot zavzetega čebelarja in člana društva.

ČD Griže

FRANC FAJS
 1931–2013

Na pragu zime, ko narava že počiva, nas je tiho in mirno za vedno zapustil čebelar in prijatelj Franc Fajs. Čebele je še pripravil na zimo, nato pa je odšel v bolnišnico, iz katere se ni več vrnil.

Rodil se je 5. decembra 1931 v Slakah pri Podčetrtku, na veliki kmetiji. Že kot mlad fant je imel čebele, vendar ne v panju, temveč v deblu votle hruške. Prvi roj čebel mu je podaril bližnji sosed. Intenzivneje se je začel s čebelarstvom ukvarjati po upokojitvi. Rad je pomagal mladim čebelarjem. Pomagal je tudi pri graditvi čebelarskega doma in za svoje delo v čebelarski družini prejel priznanje.

Njegovo bivanje med nami je končano, toda spomin nanj bo vedno živ.

ČD Šmarje pri Jelšah

FILIP KREBS
 1939–2013

Pomlad se je komaj dobro začela prebujati, ko smo se poslovili od našega člana Filipa Krebsa. Kljub vsem prizadevanjem, optimizmu in volji ni bi kos zahrbtni bolezni. Čebelariti je začel že v rosnih letih ter si postavil lep čebelnjak v bližini kmetije Čegovnik, domačiji svoje žene. V Dobji vasi si je zgradil hišo ter ustvaril družino. Poleg službe v Železarni Ravne je vseskozi čebelaril s približno petnajstimi čebeljimi družinami. Dolga leta je bil zvest in dejaven član ČD Prevalje. Za svoj prispevek k ohranjanju čebelarstva je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Čebelarji se ga bomo spominjali po njegovi marljivosti in predanosti čebelicam.

ČD Prevalje

Obvestilo

Osmrtnice objavljamo po vrstnem redu prispetja v uredništvo. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed, do 80 besed pa so brezplačne, kar je hkrati tudi zaželen obseg osmrtnic.

Uredništvo

IZDELUJEMO

**PRAŠILČKE (5s, 7s, 9s, 10s, 12s); AŽ-PANJE (9s, 10s, 11s, 12s)
TRIEAŽNE AŽ (9s, 10s, 12s); KIRARJEVE PANJE (srednje, velike)
LR-PANJE**

VSE VRSTE PITALNIKOV

**ČEBELARSTVO, MIZARSTVO
DAMJAN MEDVED S.P.**

**AKCIJA
PITALNIKI**

**KUHINJE IN VSE
VRSTE OMAR**

Dragonja vas 1,
2326 Cirkovce
tel.: 040 217 542
info@medekmali.com
www.medekmali.com

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Spletne strani ČZS: www.czs.si. Slovenski čebelar: www.czs.si/slovenskicebelar.php. Opazovalno-napovedovalna služba: www.czs.si/Napoved/napoved_medenja.php. Avtomatski telefonski odzivnik - tel.: 01/729 61 20. Čebelarstva knjižnica Janeza Golničnika: vsak prvi in tretji delovni četrtek med 13. in 17. uro, www.czs.si/knjiznica.php. Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si. Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php. Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSTVA SLOVENIJE: Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Anton Tomec, tajnik: 01/729 61 02, 031/236 041, anton.tomec@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si. Uredništvo: Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php.

Opazovalno-napovedovalna služba: Jure Justinek, vodja ONS: 041/644 217, jure.justinek@czs.si, telefonski odzivnik: 01/729 61 20, www.czs.si/Napoved/napoved_medenja.php. Čebelarstva knjižnica Janeza Golničnika (vsak prvi in tretji delovni četrtek med 13. in 17. uro): 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php. Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si. Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php.

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI JAVNE SVETOVALNE SLUŽBE V ČEBELARSTVU: Lidija Senič, vodja službe: 01/ 729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Auguštin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si, Tanja Magdič, svetovalka specialistka za ekonomiko: 01/ 729 61 10, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si, mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si, Nataša Lilek, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 29, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si, Nataša Klemenčič Štrukelj, administrativna delavka, 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Auguštin, Marko Borko, Janez Gregori, Maksimiljan Gržina, prof. biol., Borut Preinfalk, dr. vet. med., dr. Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med., Milena Urh, Tone Žakelj

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 200 besed. Cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Rolgraf, d. o. o., Cesta na Svetje 28, 1215 Medvede

Naklada: 7370, Tiskano: 26. 9. 2013

Glasilo Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarstva zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.



ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle



ZDRAVLJENJE Z
OKSALNO KISLINO



VELIKA PONUDBA
MODELOV
ZA VLIVANJE SVEČ



POSODE ZA MED
- različnih velikosti
in načinov zapiranja
- nerjaveča odtočna
pipa zelo lepo
odreže med
- dno varjeno brez
notranjih robov



DEKRISTALIZACIJA MEDU

KUHANJE VOŠČIN IN LASTNA
IZDELAVA SATNIC



Art. 3305 PARNI KUHALNIK VOŠČIN
NOVO!

- namenjen je topljenju starih voščin in voščenenih pokrovcov z vodno paro
- **izolliran**, kar zmanjša toplotne izgube in skrajša čas topljenja voščin
- v notranjo košaro se lahko vloži 30-35 satov
- premer posode: 63 cm
- moč grelna 3 kW/230V
- satniki se pri kuhanju očistijo in razkužijo.



NOVO!

POLNILNA NAPRAVA
S KROŽNO MIZO MINI FI 65
Art. 7504



- možnost polnjenja vseh količin od 20 g do 5 kg
- vseh kozarcev ne glede na velikost in obliko
- natančnost polnjenja: +/- 3 g

**NAROČENO BLAGO
VAM LAHKO
ODPOŠLJEMO S
PAKETNO POŠTO.**

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:
9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
ob sobotah:
9.00 - 12.00

Pri gotovinskem nakupu čebelarске opreme v vrednosti več kot 50 EUR priznamo čebelarjem z veljavno čebelarско izkaznico **4 % popusta.**

Taile in dodatkov: Vrednostimo si izdelke in sprejemo in izmenimo mnenja.

LOGAR TRADE d.o.o.

Poslovna cona A 41, SI-4208 Šenčur

Tel.: 04 25 19 410, info@logar-trade.si, www.logar-trade.si